

НОВЫ ЧАС

ЮРЫ ЧЫГЛЕЙЧЫК

Стар. 4

ДАКРЫЧАЦА ДА ГЛУХІХ

У Беларусі галадалі непаўнагадовыя маладафронтаўцы, экс-кандыдаты ў прэзідэнты, пенсіянеры і журналісты. Галадалі за мову, свабоду, справядлівасць

Стар. 5

КАНЕЦ ПУЦІНЮГЕНДА

Чаму Крэмль адмовіўся ад свайго дзіцяці, і ці значыць гэта перагляд усёй унутранай палітыкі? Пра гэта журналіст «НЧ» Алег Новікаў размаўляе з маскоўскім журналістам Сяргеем Пузыровым

Стар. 13

ВЯЛІКІ ТЭРОР

Стар. 15

ЧЫТАЙЦЕ
Ў НАСТУПНЫМ НУМАРЫ!
НЕВЯДОМАЕ АПАВЯДАННЕ
ВАСІЛЯ БЫКАВА

«Жалезны камандзір»

3 НАГОДЫ

ДЗЯРЖАЎНЫ ХЛЕБ ГУБЛЯЕ СМАК

Вольга ХВОІН

Вышэйшае кіраўніцтва краіны заклапочанае адтокам кадрў з чыноўніцкага апарату. Прэстыж дзяржаўнай службы пакрысе споўз уніз разам з заробкамі. Праца ў кабінетах дзяржструктур прыносіць не толькі фінансавыя пернікі, але і процьму абмежаванняў. Маладыя кар’ерысты часта абіраюць шлях у прыватныя структуры, дзе апроч заробку ёсць і кавалак свабоды.

Урад прыняў пастанову, у якой прапісана скарачэнне колькасці работнікаў апарату Савету Міністраў, а таксама бонусы для спецыялістаў, што працуюць у сістэме дзяржкіравання.

Савет міністраў пастановай №1784 «Аб арганізацыі работы па рэалізацыі пілотнага праекта ў апарате Савета міністраў», накіраванага «на падвышэнне зацікаўленасці ў выніках працы і замацаванне работнікаў у апарате СМ» загадаў «да 15 лютага 2012 выпрацаваць прапановы аб аптымізацыі функцый, структуры і колькасці работнікаў апарата, для забеспячэння паступовага змяншэння да 20% колькасці яго работнікаў». Акрамя таго, пастановай прадугледжана «ўдасканаленне сістэмы стымулявання працы работнікаў апарата для забеспячэння істотнага павелічэння іх заробатнай платы і замацавання высокакваліфікаваных спецыялістаў у апарате».

У прыватнасці, дакументам прадугледжваецца «накіроўваць на прэміраванне работнікаў апарата, якія з’яўляюцца дзяржаўнымі служачымі, што праявілі прафесійную ініцыятыву і за-

бяспечаюць высокую эфектыўнасць працы, сродкі, вылучаныя з рэспубліканскага бюджэту, у памеры 5% сумы іх службовых акладаў». Таксама ў пастанове прапісана «накіроўваць на прэміраванне работнікаў, якія ажыццяўляюць тэхнічнае абслугоўванне і забяспечваюць дзейнасць апарата, сродкі ў памеры 50% сумы іх акладаў».

На пачатку студзеня міністр працы і сацыяльнай абароны Мар’яна Шчоткіна паведаміла, што ў краіне ёсць праблема — дэфіцыт работнікаў, у тым ліку на кіраўнічых пасадах, у прафесіях, дзе патрабуецца высокая кваліфікацыя. «Вядома, трэба зацікавіць чалавека працаваць тут, але гэта павінна быць комплексна, — заўважыла Шчоткіна. — Ёсць Саюзная дзяржава, ёсць АЭП, а гэта адкрытыя мяжы... Чалавек заўсёды выбірае там,

дзе лепш». Міністр мяркуе, што заробак і сацпакет — гэта адны з асноўных умоваў для ўтрымання персаналу. Але «чалавек павінен зарабляць сваю зарплату, а не атрымліваць заробак», — падкрэсліла Мар’яна Шчоткіна.

Які заробак прапануюць дробным чыноўнікам? На сайце Мінпрацы ў раздзеле вакансій у лютым гэтага года галоўнаму спецыялісту аддзела па справах моладзі райвыканкама, пажадана са стажам дзяржслужбы і вышэйшай адукацыяй, прапануюць 1,5 мільёна беларускіх рублёў, у Дзяржынскі райвыканкам патрабуецца галоўны спецыяліст у аддзел ЖКГ, ён можа разлічваць на адзін мільён рублёў заробку, падатковы інспектар са стажам не менш двух гадоў працы і эканамічнай адукацыяй атрымае таксама адзін мільён беларускіх рублёў. Дарэчы, міністр

Мар’яна Шчоткіна распавяла, што «найбольшая складанасць па зарплатах назіраецца ў пасялковых выканаўчых камітэтах. У цэлым па дзяржорганах мы зараз праводзілі маніторынг. Вакансіі там — каля 2%. Гэта параўнальна няшмат».

Канешне ж, заробкі чыноўнікаў індэксуюцца, але вынікам яны не заўжды задаволеныя. «Калі работнік прадпрыемства можа папрасіць дадатак да зарплаты ў працадаўцы, то заробак дзяржслужачых якраз рэгулююцца пастановамі. Яны не залежаць ні ад колькасці працы, ні ад прынесенай бюджэту карысці», — дзеліцца досведам дзяржаўнага хлеба чыноўнік сярэдняга рангу.

Цікава, што спачування ў сувязі з падзеннем заробку, які прывязаны да тарыфнай сеткі, а не курсу долара, чыноўнікі з

боку сваіх суайчыннікаў не чуоць. «Менавіта чыноўнікі, кожны на сваім месцы ў высокім крэсле або на прыстаўной табурэтцы, працавалі на выбарах, змагаліся з непажаданымі, малявалі статыстычныя справаздачы, выступалі ў СМІ, масцілі добрымі намерамі дарогу ў цэнтр Еўропы, клалі саломку, кавалі перамогу ў бітве з урадам і здзісьнялі шмат іншых падобных спраў. Ды адасца кожнаму па справах яго!» — піша адзін з наведвальнікаў форуму, дзе акурат абмяркоўваецца нялёгка доля слугі дзяржавы.

Атрымліваецца, што за гады адданай працы работнікі дзяржапарату атрымалі не толькі стабільны прыбытак, але і крыўду, злосць за ўсе праблемы, што займелі грамадзяне краіны пры патуранні моцнай вертыкалі. Да таго ж чыноўнікі і іх сем’і, блізкія сваякі, што пражываюць сумесна, патрапляюць пад новаўвядзенні, што прадугледжваюць пашыраную дэкларацыю прыбыткаў. Такі абавязак не надта прыемны, напрыклад, для тых, хто займаецца бізнэсам.

Разам з тым трэба ўлічваць, што нізкія зарплаты ў супрацоўнікаў дзяржапарату — гэта не толькі нагода для зласлівасці знаёмых, але і матывацыя для росту карупцыі ці звальнення сапраўды кваліфікаваных спецыялістаў, якія разумеюць, што ў іншым месцы можна атрымаць годную аплату сваёй працы. Атрымліваецца, што апроч падвышэння тарыфных ставак і прэмій мусіць быць сістэма справаздачнасці за вынік работы і разуменне сацыяльнай адказнасці. У адваротным выпадку слуга дзяржавы без згрызотаў сумлення зменіць дзяржаву на іншую, як толькі скончацца разліковыя банкноты ў касе ўстановы з гербам над дзвярыма.

ПАЛІТЫКА

▶ ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

ЮРЫ ЧЫГІЛЕЙЧЫК ЗЫТЫ І СКАЛЕЧАНЫ

Таццяна ШАПУЦЬКА

На чарговым штотыднёвым пасяджэнні каардынацыйнай групы «За Волю», у якую ўваходзяць сваякі палітвязняў ды грамадскія актывісты, разглядалася пытанне асвятлення праблемаў палітвязняў у незалежных СМІ ды асобы зняволеных Аляксандра Крутога, Юрыя Чыгілейчыка і Аляксандра Малчанова.

Паводле сваякоў зняволеных, у незалежных друкаваных СМІ надаецца мала ўвагі палітвязням. Гаворка ідзе менавіта пра газеты, якія трапляюць у турмы і якія могуць чытаць як уласна палітвязні, так і іншыя зэкі. Былы палітвязень, дырэктар «Платформы» Андрэй Бандарэнка згадаў, як падчас адсідкі яму дапамагалі незалежныя газеты: «У перыяд, калі мы чакалі вынікаў абскарджвання прысуду — гэта паўтара месяца — навінаў у мяне фактычна не было, газеты пра мяне не ўзгадалі. Ужо пачыналі падыходзіць зэкі і пасміхацца — маўляў, забыліся на цябе, будзеш адседжаць свае сем гадоў з канфіскацыяй. Калі ўжо разглядзелі нашу скаргу, пра гэта напісалі ў газетах. І зэкі, і адміністрацыя пачалі ставіцца зусім іначэй, перасталі чапаць».

Аляксандр Дзядок, бацька зняволенага анархіста Мікалая Дзядка, звярнуў увагу прысутных журналістаў на недахоп грунтоўных матэрыялаў пра палітвязняў. Ён прывёў у прыклад крымінальную справу «анархістаў», па якой быў асуджаны і яго сын — маўляў, нават у «сваёй тусоўцы» мала хто ведае, за што ўласна асудзілі анархістаў, якія доказы і абвясненні былі прадстаўленыя пракурорамі і адвакатамі. З-за гэтага няведання ў дэмакратычным асяродку (а што ўжо казаць пра звычайных чытачоў!) узнікае стаўленне да анархістаў як да «недапалітвязняў».

Прысутныя журналісты акрэслілі сваё бачанне — якаснаму асвятленню праблемаў палітвязняў замяняюць як малыя газетныя плошчы ды редакцыйная палітыка, так і расканцэнтраванасць навінаў — няпроста штодня трымаць сувязь з двума дзясяткамі сваякоў палітвязняў. Медыйшчыкі прапанавалі грамадскім актывістам стварыць своеасаблівы інфармацыйны цэнтр — прызначыць некалькі чалавек, да якіх бы сцякалася самая свежая інфармацыя пра ўсіх палітвязняў, і да якіх маглі б вольна звяртацца журналісты.

Удзельнікі круглага стала прысвяцілі асаблівую ўвагу зняволеным Крутому, Малчанаву ды Чыгілейчыку. Калі пра першых двух вязняў навіны час ад часу з'яўляюцца, за іх лёсам сочыць

Юры Чыгілейчык

грамадскасць і праваабаронцы, дык імя Юрыя Чыгілейчыка мала каму знаёмае.

А ведаць гэтае імя варта — без перабольшанняў Юры Чыгілейчык ахвяраваў сваім здароўем і свабодай, дапамагаючы экскандыдату ў прэзідэнты Андрэю Саннікаву і старшыні «Маладога Фронту» Змітру Дашкевічу. Гісторыю Чыгілейчыка распавёў ягоны папчачнік па «Платформе» Андрэй Бандарэнка.

«Калі вы памятаеце, напачатку ліпеня мы атрымалі інфармацыю з Глыбоцкай калоніі наконт збіцця вязняў, — распавёў Андрэй. — Пры дапамозе Юры, які ў маі вызваліўся з Глыбоцкай калоніі (адбываў тэрмін за махлярства — Т.Ш.), мы знайшлі не толькі саміх вязняў, але і іх матуль. Мы правялі гучную прэс-канферэнцыю, Генпракуратура зладзіла шырокае расследаванне, былі наступствы для калоніі. Пасля Юра дапамагаў атрымоўваць і правяраць інфармацыю па збіцці вязняў у Івацэвіцкай калоніі. Зараз і ў Івацэвічах, і ў Глыбокім усё больш-менш супакоілася. Яны (адміністрацыя — Т.Ш.), канешне, гавораць вязням — пачакайце, няхай усё суцішыцца, «Платформу» зачыняць, мы з вамі разбяромся, але, як мы бачым, гэта дало свае вынікі. Тады ўжо былі спробы ціснуць на Юру — яго выклікалі ў РУУС і проста размаўлялі з ім — маўляў, нашто гэта табе трэба.

Калі пачаліся праблемы ў Дашкевіча і Саннікава, было відавочна, што гэта спроба справакаваць, дыскрэдытаваць іх з дапамогаю г.зв. «злачынных паняткаў», якіх прытрымліваюцца на зоне. Праблемы ўзмацняліся тым, што многія асуджаныя на зоне цалкам адэкватныя людзі, але яны вымушаны выконваць гэтыя законы, бо іх парушэнне абяцала даволі сур'ёзныя наступствы для іх саміх. Дзякуючы Юру, гэтыя праблемы фактычна вырашыліся ў Андрэя Саннікава. Як толькі мы ўсталявалі шчыльныя сувязі з Бабруйскай калоніяй, дамовіліся, каб тамтэйшыя зэкі не чапалі Саннікава, яго этапавалі з Бабруйска ў Віцебск. Мы ўжо былі, так бы мовіць, на стадыі завяршэння дапамогі Змітру Дашкевічу, як пачаліся абсалютна не разумелыя рэчы».

Паводле Андрэя Бандарэнка, напачатку Чыгілейчыка проста некалькі разоў затрымлівалі і цэлыя суткі трымалі ў РУУС. «Ён прыходзіў увесь дрыготкі. Я быў вельмі здзіўлены, калі бачыў у такім стане дарослага мужчыну, які ўжо столькі ўсяго пабачыў у жыцці. Ён казаў: «Андрэй, мяне пасадзяць. Мне абяцаюць падкінуць наркотыкі». На жаль, я ставіўся да гэтага не настолькі сур'ёзна, як варта было», — шкадуе Андрэй Бандарэнка.

Пасля гэтага адбылася яшчэ адна дзіўная сітуацыя — Юрыя

Чыгілейчыка на машыне Андрэя Бандарэнка затрымалі супрацоўнікі Рэспубліканскага аддзела па барацьбе са злачыннасцю (АБЗ), машыну абшукалі, нічога не знайшлі. Юры паспеў патэлефанаваць і распавесці пра затрыманне Бандарэнку, пасля чаго АБЗ'цы сказалі: «Гэта быў халасты стрэл. Наступны раз мы не прамакнемся». Паводле Андрэя Бандарэнка, пасля гэтага Чыгілейчыка выклікалі ў крымінальны вышук, дзе яму сказалі, што ёсць інфармацыя, што яго павінны затрымаць і збіць».

Абяцанні міліцыянтаў спраўдзіліся.

«Мы з ім бачыліся за некалькі гадзінаў да яго затрымання 27 лістапада — я пакінуў грошы на рамонт машыны. Яго арыштавалі быццам бы на кватэры, дзе ён быццам бы набываў наркотыкі. Абсурднасць сітуацыі ў тым, што іншыя грошай у Юры наўпрост не было, у яго былі выключна мае грошы, якія пасля цалкам вярнулі ягонай маці. Ён не патраціў ні рубля. Мы знайшлі людзей, якія былі сведкамі затрымання Юры. Паводле іх словаў, яны ўсе разам выходзілі з кватэры, калі да іх падбег знаёмы і сказаў, што ў двары вельмі шмат міліцыі. Юра не захацеў вяртацца ў кватэру — маўляў, мы не робім нічога супрацьзаконнага і таму можам спакойна ісці далей. Як распавядаў удзельнік гэтых пад-

зеяў, калі яны выйшлі з пад'езда, яго самога моцна ўдарылі ў твар, былі чутны нейкія хлапкі і крыкі Юры: «Не бейце». Калі той чалавек расплюшчыў вочы, ён пабачыў вялізную колькасць людзей у масках, якія мітусіліся і крычалі: «Хутчэй абшуквайце». Да Юры падышоў супрацоўнік міліцыі і дастаў у яго з ботаў пакецік з белым парашком. Пазней стала вядома, што гэта наркотык — метадон. Як мы даведаліся ўжо зараз, акрамя таго, што пры вобшуку не было панятых, на гэтым пакеціку экспертыза не ўсталявала адбіткаў пальцаў Юры», — распавёў падрабязнасці Андрэй Бандарэнка.

Пры затрыманні Юрыя Чыгілейчыка збілі, ды так жорстка, што мужчыну аперывавалі не ў Рэспубліканскім турэмным шпіталі, а вывозілі ў грамадзянскі сталічны шпіталь. Паводле звестак Андрэя Бандарэнка, зараз Юры Чыгілейчык мае праблемы з ныркамі, пячонкаю, слаба кіруе рукамі.

Праваабарончая супольнасць адмовілася ўзяць Чыгілейчыка пад сваю апеку. Андрэй Бандарэнка назваў гэта «трагедыя нашага грамадства»: «Калі мы паспрабавалі проста намякнуць праваабаронцам на тое, што, якое б мінулае не меў Юра, без яго «Платформа» не змагла б настолькі эфектыўна ўздзейнічаць на адміністрацыі калоній, не змагла б дапамагчы Саннікаву і Дашкевічу, мне ў кулуарах казалі — выбачай, гэта былі зэкі».

Андрэй Бандарэнка прыгадаў і свой арышт, калі праваабаронцы лічылі яго звычайным махляром (Бандарэнку далі 7 гадоў з канфіскацыяй, а праз 2 гады цалкам апраўдалі — Т.Ш.): «Мне было вельмі балюча чуць пра тое, што стаўленне да сябе — маўляў, калі краў, дык і сядзі. Гэтае нежаданне разабрацца ў тым, што сапраўды адбылося, нежаданне ўдзельнічаць у лёсе чалавека адштурхоўвае ад нас звычайных людзей. Яны разумеюць, што калі з імі нешта здарыцца, яны застануцца сам-насам са сваёй праблемаю».

Праз пасіўнасць праваабаронцаў удзельнікі круглага стала вырашылі супольна сустрэцца з кіраўніцтвам незалежных праваабарончых структураў, патрабаваць правядзення юрыдычнай экспертызы справы Чыгілейчыка і настойваць на ўнясенні яго ў спіс палітвязняў. Як паказвае практыка, такі ціск прыводзіць да вынікаў. Не так даўно праваабаронцы адкрышчваліся і ад г.зв. «справы бабруйскай анархістаў», але праз актыўнасць грамадскіх актывістаў ды СМІ, імёны Васьковіча, Сырамалотава і Пракапенкі з'явіліся ў апублікаваным на сайце «Вясны» афіцыйным спісе палітвязняў.

Дарэчы, Вы можаце падтрымаць Юрыя Чыгілейчыка і напісаць яму ліст па адрасе: 220030, г. Мінск, вул. Валадарскага, 2.

ГРАМАДСТВА

6

▼ КАЛОНКА КАНСТАНЦІНА СКУРАТОВІЧА

СМАЛЯВІЧЫ —
РАЁН КІТАЯ

У сувязі з намерамі беларускіх уладаў стварыць каля Нацыянальнага аэрапорта кітайска-беларускі індустрыяльны парк трэба адзначыць самае важнае: яны маюць усе шансы на рэалізацыю.

Зараз супраць будаўніцтва пратэстуюць дачнікі, у якіх плануецца адабраць лепшыя ды ўчасткі пад будоўлю, але ж слухаць іх ніхто не збіраецца. У Смалявіцкім райвыканкаме, дзе днямі адбылася сустрэча патэнцыяльных ахвяр афіцыйнага гегеманізму з другаснымі фігурамі ад улады, іх адправілі па ўсім вядомаму адрасу. Бо насамерэч, усё ўжо вызначана, адпаведныя паперы падпісаныя, і папярэдняе абмеркаванне праекту зацікаўленымі скончана.

Ці можна было чакаць іншага? Сама ідэя розных свабодных эканамічных зон і паркаў, падгледжаная ў тым жа Кітаі і іншых краінах з пераходнай эканомікай, была вельмі папулярнай напачатку 1990-х гадоў. Тады ж, дарэчы, узнікла і ідэя стварыць прывабную для замежных інвестараў свабодную зону побач з Нацыянальным аэрапортам. Меркавалася задзейнічаць яго інфраструктуру для стварэння лагістычных цэнтраў ды тэхналагічна-вытворчых комплексаў. Але да ўлады прыйшоў Лукашэнка, які ацаніў гэты намер як шкодны.

Праз некалькі гадоў СЭЗ усё ж узніклі, але не такія маштабныя і не такія празрыстыя. Бо недавер салідных трымальнікаў капіталу да Беларусі не зменшыўся, а падрос.

«Культ грошай — гэта ілжывы кумір, які не прыносіць шчасця, а толькі знявольвае чалавека», — такую пазіцыю акрэсліў Лукашэнка перад удзельнікамі апошняга з'езда БРСМ. Як кажуць, справа густы і жыццёвай мэтазгоднасці. Для эканомікі яны з'яўляюцца неабходным інструментам, які немагчыма замяніць нічым іншым. Без гэтай акалічнасці нельга ўвогуле зразумець стасункі паміж такімі ва ўсім рознымі краінамі як

РБ і КНР і іх зусім не падобнымі адзін на аднаго кіраўнікамі.

Кітай ужо прывязваў да сябе Беларусь, да сваіх інтарэсаў і патрэб тоўстым грашовым ланцугом. Як лічаць эксперты, сума кітайскіх крэдытаў Беларусі ўжо дасягнула 16 мільярдаў долараў. Надыйшоў час плаціць працэнты. Прычым працэнты за кітайскія тавары і паслугі, паколькі крэдыты былі «звязанымі», то бок выдзеленымі кітайскім экспарцёрам за поспехі ў каланізацыі Беларусі.

А чым плаціць? Вось кітайцы і выбіраюць лепшыя кавалкі з таго, што яшчэ ў Беларусі застаецца. Не «іржавыя трубы», а тэрыторыі, зямлю, што стагоддзямі апрацоўвалі і адбудавалі беларусы. Пасля візіту ў КНР у кастрычніку 2010 года Лукашэнка радаваўся як дзіця таму факту, што ўрад КНР з разуменнем паставіўся да прапановы стварыць «кітайскую выспачку ў цэнтры Еўропы — у Беларусі». Дзякуючы добрым стасункам з Лукашэнкам і аднолькавага разумення з ім праблем правоў чалавека ды рознай там геапалітыкі.

Ніякіх бы грошай не хапіла магутнаму Кітаю, каб здзейсніць такую мару, а Лукашэнка дазваляе зрабіць гэта за медны грош, дакладней, юань.

Згодна з папярэднімі ацэнкамі, каштарысна вартасць праекта індустрыяльнага парка сягае да 30 мільярдаў долараў і значна ўздымецца падчас ажыццяўлення. А пасля нападнення «зон» суб'ектамі, размова пойдзе ўжо пра сотні мільярдаў. Такім чынам, Лукашэнка атрымоўвае перспектывы і доўгатэрміновы, патэнцыйна паспяховы занятак, кіраўніцтва якім забяспечыць электаральныя ўаўленні аб сытым шчасці.

Лукашэнка атрымлівае шанец на вечнае палітычнае жыццё. Асабістае і для сваіх сямейнікаў.

Ва ўмовах панавання рэальнай палітыкі адносна беларускага рэжыму гэта не выглядае цалкам неверагодным. Пакуль Расія нешта выгадвала для сябе, спрабавала наладзіць палітычнай рыбкі ў мутнай вадзе стасункаў з афіцыйным Мінскам (маўляў, яна і за дэмакратыю, і за права народаў на самавызначэнне, і за інтэграцыю, і перавод адносна на камерцыйную аснову і падтрымку «апошняга дыктара Еўропы»), а Запад вызначаў на ролю лепшага сябра Крамля кожнага сышоўшага ў адстаўку нямецкага канцлера, Пекін настойліва і прадказальна гуляў у сваю гульню.

Згодна з правіламі, напачатку гэтай гульні трэба дазволіць праявіць лепшыя здольнасці свайму бесклапотнаму візаві. А ўжо потым браць лейцы ва ўласныя рукі. У адпаведнасці з гэтым патрабаваннем, яшчэ напачатку ўсталявання цесных кантактаў Пекін і Мінск вызначылі прынцыпы супрацоўніцтва. Так, Пекін заявіў аб тым, што Кітай з'яўляецца сябрам беларускага народа, падтрымліваў і будзе надалей падтрымліваць унутраную палітыку беларускай дзяржавы, лічыць прэзідэнцкія выбары ўнутранай справай Беларусі і выступае супраць умяшання ва ўнутраныя справы Беларусі.

Кітай — буйнейшая краіна свету і пастаянны сябра Рады бяспекі ААН. Пекін можа свядома заплушчыць вочы на тое, што робіцца ў Мінску, каб метадычна адбудоваць свой асобны раён. Побач не столькі з Мінскам, колькі з Брусэлем.

Але ж і побач з Лукашэнкам.

▶ ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫЯ

АСАБЛІВАЯ ТЭРЫТОРЫЯ
ДЛЯ ЯЎРЭЯЎ

Марат ГАРАВЫ

Неабходна ўвекавечыць памяць выбітных яўрэяў — выхадцаў з Беларусі, заявіў 15 лютага ў Мінску на прэсвай канферэнцыі новапрызначаны пасол Дзяржавы Ізраіль у Беларусі Іосіф Шагал.

Даведка:

Іосіф Шагал нарадзіўся ў 1949 годзе. Пасля атрымання ў Баку вышэйшай педагагічнай адукацыі працаваў журналістам у Азербайджане і Ізраілі, у 2006–2009 гадах быў сябрам ізраільскага парламента ад партыі «Наш дом Ізраіль». Асвятляў шэраг афіцыйных візітаў прэм'ер-міністраў Ізраіля ў краіны Еўропы і ЗША. З'яўляецца старшынёй міжнароднай асацыяцыі «Ізраіль — Азербайджан» і кансультантам па міжнародных пытаннях ізраільскай кампаніі «Shilar Ahzakot». Аўтар шэрагу сцэнараў і раманаў, а таксама біяграфіі «Эхуд Барак — салдат нумар адзін». Адзначаны шэрагам прэмій у галіне журналістыкі, у тым ліку азербайджанскай узнагародай «Залатое пяро лепшаму журналісту года» (1988, Баку).

кай прасторы ў галіне агульнай і інжынерна-тэхнічнай культуры. А дастаткова сур'ёзная плошча тэрыторыі пры адносна невялікай колькасці насельніцтва, якое мае высокі адукацыйны ўзровень, ствараюць ідэальныя ўмовы для развіцця ў краіне высокіх тэхналогій», — падкрэсліў Шагал.

Сярод мажлівых сфер развіцця ўзаемаадносін на базе высокіх тэхналогій ён назваў прафілактыку захворванняў у медыцыне, дзе Ізраіль займае пазіцыю сусветнага лідара. «Пра гэта сведчыць нядаўняе адкрыццё ізраільскіх медыкаў, якое дазваляе па аналізу крыві выяўляць анкалагічныя захворванні на самай ранняй стадыі», — паведаміў Шагал.

Акрамя таго, паводле яго слоў, на ізраільскія грошы і па ізраільскай тэхналогіі ў горадзе Белаазёрск Бярозаўскага раёна Брэсцкай вобласці завяршаецца будаўніцтва камбіната па вытворчасці 700 тон афрыканскага сома ў год. Пры тэмпературы 29 градусаў цяпла пціяцерамовы малёк за паўгода дасягае таварнай вагі ў паўтара кілаграмы. Гэты экалагічна бяспечны комплекс, які пачне працаваць 1 красавіка бягучага года, будучы абслугоўваць толькі два чалавекі, паведаміў Шагал.

Сярод гуманітарных праектаў, якія пасол хацеў бы ажыццявіць у Беларусі, ён назваў арганізацыю навучання ізраільскай метадыцы выкарыстання лабратораў у якасці павадыроў сляпых. Паводле яго слоў, мяркуецца прывезці ў Беларусь некалькі ізраільскіх інструктараў, якія перададуць гэтую метадыку беларускім кінолагам. На Дзень незалежнасці Дзяржавы Ізраіль Шагал плануе запрасіць у Мінск ізраільскіх дамскіх цырульнікаў-чараўнікоў, якія зробяць вялікае шоў сучасных жаночых прычосак разам з беларускімі мадэлямі і мясцовымі дамскімі цырульнікамі. «Паколькі на маёй радзіме вырашана правесці Дні культуры Ізраіля

ў Беларусі, у адказ адбудуцца і Дні культуры Беларусі ў Ізраілі», — сказаў пасол.

Перспектывы існуюць у развіцці супрацоўніцтва паміж дзвюма краінамі ў сферы турызму. «Нас вельмі цікавяць беларускія аграрныя індустрыяльныя курорты», — сказаў Шагал. Разам з тым ён выказаў сумненне, што прагрэс у гэтым напрамку можа быць дасягнуты пры існуючых вялікіх коштах на авіяпералёты з Тэль-Авіва ў Мінск. Паводле яго слоў, пры кошце білета на самалёт у два бакі каля 600 долараў ЗША можна і не марыць пра павелічэнне колькасці турыстаў у Ізраіль і Беларусь. «Толькі канкурэнцыя і павялічэнне колькасці рэйсаў можа прывесці да зніжэння кошту палётаў. Пра гэта сведчыць прыклад Расіі, дзе пералёт з Масквы ў Тэль-Авіў каштуе ўсяго 180 долараў», — сказаў пасол. Ён збіраецца знайсці такога авіяперавозчыка, які змог бы з поспехам канкурываваць з кампаніяй «БелаВія» на маршруце Тэль-Авіў—Мінск.

Дыпламат выказаў надзею, што да сканчэння яго каденцыі ў Беларусі будзе ўсталяваны бязвізавы рэжым у адносінах паміж дзвюма краінамі.

Шагал падкрэсліў, што на міжнароднай арэне яго краіна імкнецца быць «максімальна стрыманай» пры абмеркаванні сітуацыі ў Беларусі. «У рамках гэтай самай стрыманасці Ізраіль ніколі не прад'яўляў нейкіх сур'ёзных прэтэнзій Беларусі. Калі ж і галасавалі па дакументах, то на аснове парытэту, калі Беларусь галасавала супраць Ізраіля па пытаннях палесціна-ізраільскіх адносін», — сказаў дыпламат. Ён таксама адзначыў, што Ізраіль стрымана ставіцца да санкцыяў Еўрасаюза і ЗША ў адносінах Беларусі. «Мы галасуем у рамках партнёрскіх адносін, але самі мы падобнага не ініцыюем. Як і Беларусь не ініцыюем антыізраільскія пытанні, але галасуем па іх», — падкрэсліў Шагал.

9

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

24 ЛЮТАГА, ПЯТНІЦА

06.00, 07.05, 07.35, 08.10, 08.35 Добрай раницы, Беларусь!
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.40 Навіны.
07.30, 08.30 Дзелавое жыццё.
09.10 Вострасюжэтыны серыял «Выспа непатрэбных людзей» (Расія).
10.05 Меладраматычны серыял «Маруся» (Украіна).
11.00 Серыял «За ўсё табе дзякую-2» (Украіна).
12.10 Сфера інтарэсаў.
12.35 Цыкл тэлеперадач «Дыялогі аб цывілізацыі».
13.00 «Зброя». Цыкл дакументальных фільмаў (Беларусь).
13.30 «Аты-баты, ішлі салдаты..» (СССР).
15.10, 19.15 Рэгіянальная праграма.
15.25 Актualityнае інтэрв'ю.
15.40 Фартыфікацыя.
16.20 «Тур дэ Карэя». Дакументальны фільм (Рэспубліка Карэя).
16.50 Хранікальна-дакументальны цыкл «Нябачны фронт» (Беларусь).
17.00 Меладраматычны серыял «Маруся» (Украіна).
17.55 Серыял «За ўсё табе дзякую-2» (Украіна).
19.30 «Зона X». Вынікі тыдня.
19.55 Вострасюжэтыны серыял «Выспа непатрэбных людзей» (Расія).
21.00 Панарама.
21.40, 01.40 Дзень спорту.
21.50 Камедыіны баявік «48 гадзін» (ЗША).
23.55 Трылер «У аблозе» (ЗША).

06.00, 09.00 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раница».
09.05 «Жыць здорава!».
10.05 «Права на абарону».
11.00 Нашы навіны.
11.05 Навіны спорту.
11.10 «Бедная Насця». Шматсерыйны фільм.
12.00 «Жукаў». Шматсерыйны фільм.
13.00 Нашы навіны.
13.05 Навіны спорту.
13.10 «Хачу ведаць».
13.40 «Кантрольны закуп».

14.10 «Модны прысуд».
15.10 «Заручальны пярсцянак». Шматсерыйны фільм.
16.00 Нашы навіны (з субтытрамі).
16.10 Навіны спорту.
16.15 «Зразумець. Прабачыць».
17.00 «Давай пажэнімся!».
18.00 Нашы навіны.
18.15 Навіны спорту.
18.20 «Чакай мяне». Беларусь.
19.00 «Поле цудаў».
20.00 Час.
20.30 Нашы навіны.
21.00 Навіны спорту.
21.05 Прэм'ера АНТ: «Я спяваю!».
23.20 «Празэкспартэрысхлан».
23.55 «Yesterday live».
01.00 Начныя навіны.

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раница. Студыя добрага настрою».
07.40 «СТБ-спорт».
07.45 «Раница. Студыя добрага настрою».
08.30 «Важняк. Гульня на вылет». Серыял.
09.30 «Аўтапанарама».
09.55 «Добры дзень, доктар».
10.40 «Сямейная драмы».
11.40 «Званая вячэра».
12.35 «Агонь кахання». Серыял.
13.50 «Студэнты-2». Гумарыстычны серыял.
14.40 «NEXT-3». Серыял.
15.35 «Доктар Тырса». Серыял.
16.50 «Следакі». Серыял.
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вячэра».
18.30 Ток-шоў «Такі лёс».
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, маляня».
22.55 «СТБ-спорт».
23.00 «Гарачы лёд».
23.30 Фільм «Шультэс». Расія. 2008 г.

07.00 Рэгіянальная праграма.
08.00 Раница.
09.00 Тэлебарометр.
09.05 Меладраматычны серыял «Гарачы лёд» (Расія-Украіна).

10.00 Баявік «Сітуацыя 202» (Расія-Украіна). Ясі і хударэй.
11.05 Школа рамонту.
12.40 Страсці па культуры.
13.20 Час футболу.
14.05 Гаспадар.
14.35 «Экстрасэнсы вядуць расследаванне». Заклучны выпуск.
15.35 Дакументальны фільм «Метафара».
16.00 Пазакласная гадзіна.
16.20 Няжудны глобус.
16.45 Жансавет.
17.20 Беларуская кухня.
17.55 Рэгіянальная праграма.
18.55 Хакей. КХЛ.
21.00 Калыханка.
21.20 Тэлебарометр.
21.25 КЕНО.
21.30 «Экстрасэнсы вядуць расследаванне». Заклучны выпуск.
22.30 Рэпартаж «Беларускай часіны».
23.15 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. Агляд матчаў.
00.10 Драма «Я ведаю, што ты ведаеш» (Вялікабрытанія).

05.00, 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 15.00, 17.00, 18.00, 21.00 Навіны Садружнасці.
05.05, 09.05 «Рэспубліка сёння».
05.20, 02.00 «Таямніцы манежа».
06.05 М/с «Легенда аб спячай прыгажуні».
06.40 «Цік - так».
07.05, 08.05, 02.40 Т/с «Ваўчыца».
09.25 «Смачны свет».
10.05, 11.05 М/ф «Трайны скачок пантэры».
12.20 «Навіны садружнасці. Культура».
13.20 М/с «Прыгоды майстра Кун-фу».
13.40 Т/с «Старшакласнікі».
14.30 Т/с «Давай пажэнімся».
15.25 Т/с «Сэрцу не загадаеш».
17.05 «Правілы жыцця».
18.25 «Акцэнты».
18.40, 04.25 «Вялікі рэпартаж».
19.10 М/ф «Чартар».
21.20 «Неверагодная праўда пра зорак».
22.20 «Любімыя акторы».
22.50 М/ф «Леў Гурыч Сінчкін».
00.15 М/ф «Забі мяне далікатна».

05.00 Махінатары.
05.25 Гіганцкія будоўлі.
06.20, 17.00, 03.10 Як гэта ўладкавана?
06.50, 17.30, 03.40 Як гэта зроблена?
07.15, 15.05 Браты па зброі.
08.10, 16.00, 20.00, 01.50 Разбуральнікі легенд.
09.05, 13.40, 04.05 Круты цюнінг.
10.00, 00.55 Рукатворныя цуды.
10.55 Хлопцы з гарматамі.
11.50 Баявыя машыны.
12.45, 18.00, 23.00 Top Gear.
14.35 Класіка з Паўднёвага пляжу.
19.00, 00.00 Ці магчыма гэта?
21.00 Скрыўленне часу.
22.00 Прасяк за маяжой.
02.45 Вокагнненныя катастрофы.

10.30 Санкавы спорт. Кубак свету. Агляд.
11.00, 14.00, 17.45 Скачкі на лыжах з трампліна. Чэмпіянат свету. Кваліфікацыя. HS 206. Вікерсунд.
12.00 Лыжныя гонкі. Кубак свету. Жанчыны. 10 км класічным ходам. Шклярска-Парэмба.
12.45 Лыжныя гонкі. Кубак свету. Мужчыны 15 км класічным ходам. Шклярска-Парэмба.
13.15 Горныя лыжы. Кубак свету. Масква.
15.00 Тэніс. Турнір WTA. Дубай. 1/4 фіналу.
16.00, 20.15, 02.30 Тэніс. Турнір WTA. Дубай. 1/2 фіналу.
18.30, 01.00 Скачкі на лыжах з трампліна. Чэмпіянат свету. HS 206. Вікерсунд.
22.00, 22.30 Цімберспорт. Чэмпіянат свету. Нідэрланды.
23.00 Бокс. Турнір The Bigger's Better.
02.00 Ралі. Ралійная серыя IRC. Дзень 1.

07.00 Аб'ектыў.
07.25 Гарачы каментар.
07.35 Басанож па свеце.
08.00 «Час гонару», серыял: 40 серыя.
08.50 Рэпартаж (інфармацыяна-публіцыстычная праграма).
09.15 «Школа на санцапёку», серыял: 6 серыя.

09.40 Euromaxx (тэлечасопіс каналу «Нямецкая хваля»).
10.10 «Браты-ворагі», дак. серыял: «Як кот з сабакам».
10.35 Гісторыя пад знакамі Пагоні (спазнаваўчая праграма).
10.45 Аблічча таталітарызму: «Звычайны прэзідэнт», дак. фільм, 1996 г., Беларусь.
11.40 Эксперт (інфармацыяна-аналітычная праграма).
12.15 Басанож па свеце (спазнаваўчая праграма).
12.40 «Інстынкт», дэтэктыўны серыял: 9 серыя.
13.25 Euromaxx (тэлечасопіс каналу «Нямецкая хваля»).
13.50 «Школа на санцапёку», серыял: 6 серыя.
14.15 «Час гонару», серыял 40 серыя.
15.05 Рэпартаж (інфармацыяна-публіцыстычная праграма).
15.30 «Браты-ворагі», дак. серыял: «Як кот з сабакам».
16.00 Аблічча таталітарызму: «Звычайны прэзідэнт», дак. фільм, 1996 г., Беларусь.
17.00 «Таямніцы Ватыкану», дак. серыял: 10 серыя.
17.25 Вагон (сатырычна-забаўляльная праграма).
17.30 Кулінарныя падарожжы Робэрта Макловіча.
18.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).
18.05 «Інстынкт», дэтэктыўны серыял: 9 серыя.
18.45 Моўнік (лінгвістычная праграма).
18.55 «Беларусь – адзін верш», дак. цыкл: 4 серыя.
19.05 Маю права (юрыдычная праграма).
19.30 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).
19.40 Гарачы каментар.
19.50 Калыханка для самых маленькіх.
20.00 Еўропа сёння (тэлечасопіс каналу «Нямецкая хваля»).
20.25 Невядомая Беларусь: «НКВД – гестапа. Браты па крыві», дак. фільм, 2009 г., Беларусь.
21.00 Аб'ектыў (галоўнае выданне).
21.25 ПраСвет (інфармацыяна-публіцыстычная праграма).
21.50 «Вулічныя гульні», маст. фільм, 1996 г., Польшча.
23.30 Вагон (сатырычна-забаўляльная праграма).
23.35 Аб'ектыў.
00.00 Гарачы каментар.

25 ЛЮТАГА, СУБОТА

06.35 Існасць.
07.00 Добрай раницы, Беларусь!
09.00, 12.00, 15.00, 19.00 Навіны.
09.10 Ранішня хваля.
09.45 Каробка перадач.
10.20 Культурныя людзі.
10.55 Серыял «Сваты» (Украіна).
12.15 Народная камедыя «Печкі-лавачкі» (СССР).
14.15 Вакол планеты.
15.10 Рэгіянальная праграма.
15.30 «Зона X». Вынікі тыдня.
15.55 Сямейная камедыя «Павуцінне Шарлоты» (ЗША).
17.35 Відэафільм АТН «Скрыжалі зямлі беларускай...» цыклу «Зямля беларуская».
18.05 Ваша лато.
18.45 Латарэя «Пяцёрка».
19.15 Камедыя «Вышэйшы бал» (ЗША-Германія).
21.00 Панарама.
21.40 Камедыіны баявік «Іншыя 48 гадзін» (ЗША).
23.30 Дэтэктыў «Бумеранг» (Расія).
01.15 Дзень спорту.

07.00 «Суботняя раница».
08.00, 09.00 Нашы навіны.
09.05 «Мая жонка мяне прычаравала». Шматсерыйны фільм.
09.40 «Здароўе».
10.25 «Смак».
11.05 «Разумніцы і разумнікі».
11.50 Суботні «Ералаш».
12.15 Фільм «І усёткі я кахаю...».
16.00 Нашы навіны (з субтытрамі).
16.15 Навіны спорту.
16.20 Асяроддзе пасалення.
17.20 Прэм'ера. «Мікалай Растаргуеў. «Давай за жыццё!».
18.25 «Адзін супраць усіх».
19.05 «Акадэмія талентаў».
20.30 Нашы навіны.

21.00 Навіны спорту.
21.05 Прэм'ера. «Кубак прафесіяналаў».
23.20 Прэм'ера. Фільм «ПіраМММіда».

07.00 «Далёкія сваякі».
07.10 «Анфас».
07.25 «Салдаты-13». Серыял.
09.00 «Я - вандроўца».
09.25 «Чыстая праца».
10.15 «Мінск і мінчане».
10.50 Фільм «Манашкі ўцякаюць». Вялікабрытанія, 1990 г.
12.40 «Прыгоды дылетанта».
13.15 Кубак Чэмпіёнаў КВЗ Беларусі.
15.05 «Ваенная таямніца».
16.00 «Жанчыны XX стагоддзя».
16.30 «24 гадзіны».
16.45 «Наша справа».
17.00 «Вялікі горад».
17.35 «Дарага перадача».
17.50 Фільм «Як знайсці ідэал?». Расія, 2008 г.
19.30 «24 гадзіны».
20.00 «СТБ-спорт».
20.10 Фільм «Чарадзейная краіна». ЗША-Вялікабрытанія, 2004 г.
22.10 «Зорны рынг».
23.25 Фільм «Школа нягоднікаў». ЗША.

06.50 Фантастычны баявік «Людзі Ікс» (ЗША).
08.35 Дабравест.
09.00 Мір вашай хаце.
09.10 Пра мастацтва.
09.40 Тэлебарометр.
09.45 Школа рамонту.
10.50 Пад грыфам «Вядомыя».
11.25 Наперад у мінулае.
12.00 Фрыстайл. Кубак свету. Прамая трансляцыя.
14.10 Шоў «Інтуіцыя».
15.15 Беларуская кухня.
15.55 Гандбол. Чэмпіянат Беларусі. Прамая трансляцыя.

17.30 Іранічны дэтэктыў «Прыгоды Шэрлака Холмса і доктара Ватсана».
20.10 Прэм'ера. «Бітва экстрасэнсаў». 11-ы сезон.
21.15 КЕНО.
21.20 Тэлебарометр.
21.25 Бітва экстрасэнсаў.
22.30 Фантастычны баявік «Людзі Ікс» (ЗША).
00.10 Шоў «Інтуіцыя».

05.00, 04.20 Д/ф «Увесь гэты спорт».
05.40 «Даведнік».
06.15 М/ф «Наш двор».
07.50 М/с «Прыгоды Мумі Троля».
08.15 «Мільён пытанняў аб прыродзе».
08.30 «Прыгоды Компаса і Будзільніка».
08.45 «Эксперыментатары».
09.00, 15.00 Навіны Садружнасці.
09.10 «Мар! Дзейнічай! Будзь!».
09.40 «На шашлык».
10.10 «Таямніцы манежа».
10.40, 01.30 Т/с «Чэрчыль».
13.30 Д/с «Доказы віны».
14.00 «Правілы жыцця».
15.10 Т/с «Апостал».
20.40 «Навіны садружнасці. Культура».
21.30 М/ф «Восень у Нью - Ёрку».
23.45 «Добрыя жарты».

05.00 Ствары матацыкл.
05.55, 21.00 Паляўнічыя за старызной.
06.50, 22.00 Вугаль.
07.45, 00.00 Рыба-меч.
08.40 Грандыёзныя пераезды.
09.35 Гіганцкія будоўлі.
10.30 Марскі горад.
11.25 Выжыць любым коштам.
12.20 Будаўнічая дапамога.
13.15, 13.40, 19.00, 19.30, 03.10, 03.40 Каралі аўкцыёнаў.
14.10, 14.35, 20.00, 20.30, 04.05, 04.35 Брудныя грошы.
15.05, 02.45 Як гэта ўладкавана?

15.30 Як гэта зроблена?
16.00 Ці магчыма гэта?
17.00 Разбуральнікі легенд.
18.00 Скрыўленне часу.
23.00 Залатая ліхаманка.
00.55 Рачныя монстры.
01.50 Выжыць разам.

10.30 Санкавы спорт. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны. Спраба 1.
11.00 Санкавы спорт. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны. Спраба 2.
11.45 Горныя лыжы. Кубак свету. Жанчыны. Хуткасны спуск.
13.30 Горныя лыжы. Мужчыны. Супергігант.
14.45 Лыжнае дваяборства. Кубак свету. HS 134.
15.30 Лыжнае дваяборства. Гонка па сістэме Гундэрсена.
16.15 Санкавы спорт. Чэмпіянат Еўропы. Двойкі. Спраба 2.
17.00, 18.00, 02.30 Скачкі на лыжах з трампліна. Чэмпіянат свету. HS 206. Вікерсунд.
19.45, 01.00 Тэніс. Турнір WTA. Дубай. Фінал.
21.15 Баявыя мастацтвы. Байцоўскі клуб. Турнір «Суперкомбат». Агляд сезону.
23.00 Баявыя мастацтвы. Турнір «Суперкомбат».
02.00 Ралі. Ралійная серыя IRC. Агляд.
04.00 Супербайк. Чэмпіянат свету. Заезд 1.

07.00 Аб'ектыў.
07.25 Гарачы каментар.
07.35 «Інстынкт», дэтэктыўны серыял: 9 серыя.
08.15 Кулінарныя падарожжы Робэрта Макловіча.
08.45 Калыханка для самых маленькіх.
09.10 Еўропа сёння.
09.35 Невядомая Беларусь: «НКВД – гестапа. Браты па крыві», дак. фільм, 2009 г., Беларусь.

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

26 ЛЮТАГА, НАДЗЕЛЯ

07.00 Камедыя «Вышэйшы бал» (ЗША-Германія).
08.30 «Усё як мае быць!» Забаўляльная праграма.
09.00, 12.00, 15.00 Навіны.
09.10 Арсенал.
09.40 Медычныя таямніцы.
10.15 Да цешчы на бліны.
10.55 Серыял «Сваты» (Украіна).
12.10 Камедыя «Паласаты рэйс» (СССР).
13.55 Мультифільм.
14.15 Клуб рэдактараў.
15.10 Рэгіянальная праграма.
15.30 Адмысловы рэпартаж АТН «Чынок: гамарня чэмпіёнаў».
15.50 Дакументальны фільм «Навука пры-вабнасці» (ЗША).
16.45 Тэлефільм АТН «Галоўная перамога. 10 гадоў пасля».
17.30 Хакей для ўсіх.
18.15 Суперлато.
19.05 Меладрама «Трэці лішні» (Украіна).
21.00 У цэнтры ўвагі.
21.55 «Еўрафэст». Відэадазвонкі.
22.10 Ваенная драма «Выратаваць радавога Райана» (ЗША).
01.05 Трагікамедыя «Начныя забавы» (СССР).
03.00 84-я штогадовая цырымонія ўзнагароджання «Оскар-2012». Прамая трансляцыя.

07.00 АНТ прадстаўляе: «Надзельная раница».
08.00, 09.00 Навіны.
09.05 Надзельная пропаведзь (з субтытрамі).
09.20 «Мая жонка мяне прычаравала». Шматсерыйны фільм.
09.55 «Шалапутныя нататкі».
10.15 Пакуль усё дома.
11.10 Фазэнда.
11.45 АНТ прадстаўляе: «Брэйн рынг».

12.45 «Нябёсы». Канцэрт В.Меладзе.
14.15 Фільм «Кватарантка».
16.00 Нашы навіны (з субтытрамі).
16.15 Навіны спорту.
16.20 Надзельны «Ералаш».
16.30 «Клуб Вяслых і Знаходлівых». Вышэйшая ліга.
18.50 Прэм'ера. «У чорным-чорным пакоі...».
20.00 Контуры.
21.05 Прэм'ера. «Дзве зоркі».
22.35 Прэм'ера. Камедыя «Службовы раман. Наш час».
00.20 Фільм «Мядовы месяц Камілы».

07.00 «Далёкія сваякі».
07.25 «Салдаты-13». Серыял.
09.00 «Аўтапанарама».
09.30 «Відавочны прадстаўляе: самае смешнае».
10.05 «Вялікі сняданак».
10.45 Фільм «Чарадзеіная краіна». ЗША-Вялікабрытанія, 2004 г.
12.35 «Добры дзень, доктар».
13.05 Фільм «Яны ваявалі за Радзіму». СССР, 1975 г.
15.45 Ток-шоў «Такі лёс».
16.30 «24 гадзіны».
16.50 «Праўда».
17.30 Канцэрт М.Задорнава.
19.00 «Аўтапанарама».
19.30 «Тыдзень». Інфармацыйна-аналітычная праграма.
20.40 Фільм «Каралі Мамба». ЗША-Францыя, 1992 г.
22.40 «Прафесійны бокс».
23.40 Фільм «Ваенны рэквіём». Вялікабрытанія, 1988 г.

07.10 Прыступкі Веры.
07.25 Кожны мае права быць розным.
07.50 Іранічны дэтэктыў «Прыгоды Шэрлака Холмса і Доктара Ватсана».
10.35 Тэлебарометр.
10.40 Школа рамонту.
11.45 Вышэй за дах.
12.20 Шоў «Інтуіцыя».
13.25 Бухта капітанаў.
14.05 «Афіцэры» (СССР).
15.55 Хакей. КХЛ. Прамая трансляцыя.
18.35 Кінаспробы.
19.05 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Прэм'ер-ліга. Арсенал - Тотэнхем.
21.00 Спортлато 5 з 36.
21.05 КЕНО.
21.10 Навіны надвор'я.
21.40 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА.
22.15 Спорт-кадр.
22.55 Трылер «Што хавае хлусня» (ЗША).
01.00 Шоў «Інтуіцыя».

05.00 Д/ф «Увесь гэты спорт».
05.40 «Смачны свет».
06.15, 02.50 М/ф «Высадкі».
07.50 М/с «Прыгоды Мумі Троля».
08.15 «Мільён пытанняў аб прыродзе».
08.30 «Прыгоды Компаса і Будзільніка».
08.45 «Эксперыментатары».
09.00, 15.00 Навіны Садружнасці.
09.10 «Ведаем рускую».
10.10 «Даведнік».
10.40, 00.00 Т/с «Чэрчыль».
13.30 Д/с «Доказы віны».
14.00 «Правілы жыцця».
15.10, 21.00 Т/с «Апостал».
20.00 Выніковая праграма «Разам».
22.00 «Паўночнікі».
22.30 М/ф «Космас як прадчуванне».

05.00, 05.25 Вокалганныя катастрофы.
05.55, 01.50 Лабараторыя выбухных ідэй.
06.50, 12.20, 19.00, 00.55 Разбуральнікі легенд.
07.45, 02.45 Як гэта ўладкавана?
08.10 Як гэта зроблена?
08.40 Залатая ліхаманка.
09.35 Вугаль.
10.30 Выжыць разам.

11.25 Ці магчыма гэта?
13.15 Скрыўленне часу.
14.10 Будаўнічая дапамога.
15.05 Выжыць любым коштам.
16.00, 16.30, 17.00, 17.30, 18.00, 18.30 Пятая перадача.
20.00 Хлопцы з гарматамі.
21.00 Нічога асабістага.
22.00 Рос Кемп.
23.00 Прасцяк за мяжой.
00.00 Рачныя монстры.
03.10 Марскі горад.
04.05 Грандыёзныя пераезды.

05.15, 19.30, 00.30 Суперспорт. Чэмпіянат свету.
06.15 Ралі. Ралійная серыя IRC. Агляд.
06.45, 19.00, 23.45 Супербайк. Чэмпіянат свету. Заезд 1.
07.30, 20.15, 01.30 Супербайк. Чэмпіянат свету. Заезд 2.
08.30, 10.30 Тэхнічны перапынак.
10.30 Санкавы спорт. Чэмпіёна Еўропы. Мужчыны. Спроба 1.
11.00 Лыжнае дваяборства. Кубак свету. HS 134.
11.45 Горныя лыжы. Кубак свету. Мужчыны. Слалам-гігант. Спроба 1.
13.00 Горныя лыжы. Кубак свету. Жанчыны. Супер-гігант.
14.30 Лыжнае дваяборства. Гонка па сістэме Гундэрсена.
15.00 Горныя лыжы. Кубак свету. Мужчыны. Слалам-гігант. Спроба 2.
16.00, 22.30, 02.30 Скачкі на лыжах з трампліна. Чэмпіянат свету. HS 206. Вікерсунд.
17.45 Тэніс. Турнір WTA. Дубай. Фінал.
21.00 Бокс. Турнір The Bigger's Better.

07.00 Аб'ектыў.
07.15 Зона «Свабоды» (аналітычная праграма).
07.45 «Доктар Марцін», серыял: 14 серыя.
08.35 Калыханка для самых маленькіх.

09.05 Моўнік (лінгвістычная праграма).
09.15 Приватная калекцыя (агляд культурных падзеяў).
09.40 На колах (аўтамабільны тэлеасопіс каналу «Нямецкая хваля».)
10.10 Асабісты капітал (эканамічная праграма).
10.25 Блізкая гісторыя. Іншы погляд: «Цені сяброўства», рэпартаж, 1997 г., Польшча.
10.55 Два на два (тэледыскусія).
11.25 «Стоп, ДА!», рэпартаж, 2011 г., Польшча.
11.45 «Беларусь – адзін верш», дак. цыкл: 4 серыя.
11.55 «Тэра постсаветыка. Сочи», дак. фільм, 2010 г., Польшча.
12.20 Калыханка для самых маленькіх.
12.50 «Нюрнбэрг», дак. фільм, 1996 г., ЗША-Вялікабрытанія.
13.50 «Мой брат – адзіны сын», маст. фільм, 2007 г., Італія.
15.35 «Восем жыццяў «Жука» Kfz-1348», дак. фільм, 2008 г., Бразілія.
17.00 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).
17.15 «Час гонару», серыял: 41 серыя.
18.05 Приватная калекцыя (агляд культурных падзеяў).
18.30 Два на два (тэледыскусія).
18.55 «Таямніцы Ватыкану», дак. серыял: 10 серыя.
19.25 Вагон (сатырычна-забаўляльная праграма).
19.30 Гісторыя пад знакам Пагоні (спазнаваўчая праграма).
19.40 Калыханка для самых маленькіх.
19.55 Дакументальная гадзіна: «Архімандрэйт», дак. фільм, 2012 г., Польшча.
20.45 Моўнік (лінгвістычная праграма).
21.00 Тыдзень у «Аб'ектыве».
21.40 Эксперт (інфармацыйна-аналітычная праграма).
22.15 Фільматэка майстроў: «Блюз па-ганванску», маст. фільм, 2005 г., Іспанія-Францыя-Куба.
00.10 «Калыханка» ад Сашы і Сірожы (сатырычная праграма).
00.20 Тыдзень у «Аб'ектыве».
01.00 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).

Шаноўныя чытачы!

На жаль, газету «Новы час» немагчыма набыць у шапіках або крамах. Няма нас і ў дзяржаўнай сістэме распаўсюду Белпошты. Але можна падпісацца на «Новы час» і кожны тыдзень атрымліваць газету.

Падпісацца можна на любую колькасць месяцаў, аформішы банкаўскі ці паштовы перавод і накіраваўшы копію плацэжнага дакументу на адрас рэдакцыі. (Глядзіце ўзоры квітанцый). Нашы рэквізіты: **рахунак 3012741108019 у аддзяленні №539 ОАО «Белінвестбанка», код банка 153100739. Адрас банка: 220004, Мінск, вул. Калектарная, 11. Адрас рэдакцыі: 220113, Мінск, вул. Мележа, 1, офіс 1234.**

Акрамя таго падпісацца можна ў офісе і ў нашых рэгіянальных прадстаўнікоў:
 Магілёў: (8 029) 604 34 57, Юрый;
 Мінск: (8029) 178 31 68 Вольга;
 Бабруйск: (8029) 628 75 01 Вольга;
 Слуцк: (8044) 755 66 48 Марына.

Паважаныя чытачы!

З новага 2012 года мы вымушаны ўзняць падпісны кошт аднаго нумара газеты да 1200 руб., аднаго месяца — 4800 руб. Дзякуй, вам, за разуменне і падтрымку!
 Запрашаем да супрацоўніцтва распаўсюджвальнікаў газеты ва ўсіх рэгіёнах Беларусі.
Даведка па тэл.: (8 029) 651 21 12.

Для тых, хто прымае рашэнні!
НОВЫ ЧАС
www.novychas.org

БЕЛПОЧТА
ЭЛЕКТРОННЫЙ ДЕНЕЖНЫЙ ПЕРЕВОД
 ф. ПС 112
 ВЫРУЧКА НАЛОЖЕННЫЙ ПЛАТЕЖ № _____ (вход, по карте отправки)
 _____ (сумма цифрами) _____ (сумма прописью)
 ПОЛУЧАТЕЛЬ _____ Г-та «Новы час», р/с 3012741108019 отд. №539 ОАО «Белинвестбанк», код 153100739, УНН 190790926
 КУДА _____ 220004, г. Минск, ул. Коллекторная, 11 почтовый код, адрес получателя, телефон)
 ОТПРАВИТЕЛЬ _____ (почтовый код, адрес отправителя, телефон)
 АДРЕС _____
 Доставка уведомление простое заказное электронное
 _____ (назначение платежа)
 _____ (письменное сообщение)

Отметки отделения почтовой связи места приема:
 (почтовый код, оттиск контрольно-переводной печати, кол. шт.)
 № перевода по ф. 5 _____
 Время приема _____ ч. _____ мин.
 Подпись _____

КВИТАНЦИЯ
ЧИУП «Час навінаў»
 (получатель платежа)
 отд. №539 ОАО «Белинвестбанк»
 (наименование банка)
 Счет получателя: **3012741108019** Лицевой счет: **Код 739**
 УНП*: **190790926**
 _____ (фамилия, имя, отчество, адрес)

Вид платежа	Дата	Сумма
Период подписки указывает абонент		

 Плательщик _____
 Пения _____
 Всего _____
 Кассир _____

3 НАГОДЫ

БАЙКАТАВАЦЬ ЕЎРАБАЧАННЕ

Алег НОВІКАЎ

Конкурс «Еўрабачання» ў Баку абяцае стаць грандыёзным і адначасова вельмі скандальным мерапрыемствам.

Як вядома, Баку атрымаў права праводзіць фінал конкурсу пасля таго, як азербайджанскі дуэт Нігяр Джамал і Эльдар Касімаў з песняй «Running Scared» выйграў конкурс «Еўрабачанне-2011», які праходзіў у нямецкім Дзюсельдорфе.

Нягледзячы на тое, што мастацкі ўзровень «Еўрабачання» дастаткова нізкі, конкурс карыстаецца вялікай папулярнасцю (яго фінал у сярэднім глядзяць 100 мільёнаў чалавек). Акрамя таго, шмат хто разглядае як сапраўднае міжнацыянальнае супрацьстаянне.

Так, пасля таго, як стала вядома пра перамогу азербайджанскага дуэта, на вуліцы Баку высыпалі людзі. І гэта нягледзячы на лівень і на тое, што ў Азербайджане была ўжо глыбокая ноч. Прэзідэнт Ільхам Аліеў адразу назваў навіну з Германіі «вялікім поспехам азербайджанскай дзяржавы і яе народа». Урад краіны заявіў, што перамога дасць краіне шанец паказаць усёй Еўропе сваю культуру і традыцыі.

У Баку адразу пачалі рыхтавацца да «Еўрабачання-2012». Прычым з вялікім размахам. Дастаткова сказаць, што ў горадзе будуць новы канцэртны комплекс для спартовых і забаўляльных мерапрыемстваў, які здольны змясціць 25 тысяч чалавек.

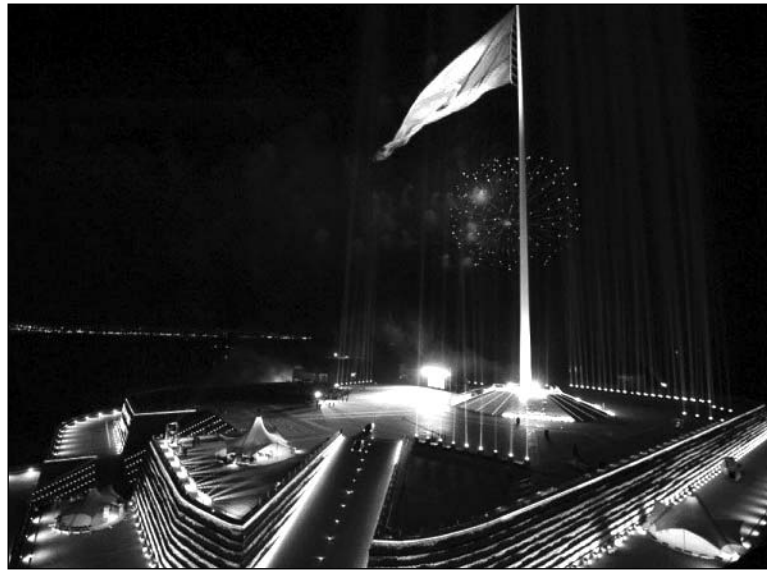
Аднак запланаваная піяр-акцыя азербайджанскіх уладаў мае і адваротны бок. Азербайджан трапіў у фокус інтарэсу сусветнай грамадскасці, і праціўнікі аліеўскага рэжыму дзякуючы «Еўрабачанню» атрымалі пляцоўку для гучных заяў. Акрамя таго, у іх з'явілася моцная зброя — заклікі да бойкоту конкурсу, якія вельмі трывожна ўспрымаюцца ў Баку.

Як і трэба было чакаць, першымі супраць «Еўрабачання» выступілі армянскія нацыяналісты. І не толькі ў Арменіі. Іх арганізацыі ў замежжы пачалі ціснуць мясцовыя ўрады таксама адклікаць сваю заяўку на ўдзел у «Еўрабачанні-2012».

«Паважаючы памяць нявінна забітых азербайджанскімі нацыяналістамі мірных армян, а таксама ў знак памяці да шматлікіх сотняў тысяч армян-уцекачоў, мы заклікаем Арменію адмовіцца і не браць удзел у песенным конкурсе. Мы заклікаем краіны, якія заснавалі конкурс «Еўрабачанне», а гэтак жа ўдзельнікаў конкурсу песні «Еўрабачанне-2012» і Еўрапейскі вяршальны саюз падтрымаць нас і абвясціць бойкот планаванаму песеннаму конкурсу», — гаворыцца ў звароце адной з армянскіх нацыяналістычных арганізацый.

Сама Арменія пакуль не вызначылася наконт удзелу ў мерапрыемстве. Фармальна права належыць дзяржаўнаму тэлебачанню, хаця рашэнне яўна будзе прынята на больш высокім узроўні. Таксама варта адзначыць, што ў краіне ідзе выбарчая кампанія ў парламент, што ўплывае на рашэнне пра паездку ў Баку.

Скарысталіся сітуацыяй і праваабарончыя арганізацыі. Азербайджан мае цудоўных музыкаў, аднак правамі чалавека ён ганарыцца не можа. Арганізацыя «Freedom House» змясціла Азербайджан на 171-е месца з 191 краіны ў плане свабоды прэсы і правоў грамадзян. Праваабарончая арганізацыя «Amnesty International» налічвае ў мясцовых турмах 17

Азербайджан трапіў у фокус інтарэсу сусветнай грамадскасці, і праціўнікі аліеўскага рэжыму дзякуючы «Еўрабачанню» атрымалі пляцоўку для гучных заяў

вязняў сумлення і патрабуе іх неадкладнага вызвалення. Касцяк азербайджанскіх палітычных лідараў — арыштаваны за ўдзел у акцыях пратэсту супраць аліеўскага аўтарытарызму.

Праваабарончыя арганізацыі спадзяюцца, што міжнародная супольнасць зверне ўвагу і на парушэнні правоў чалавека ў Азербайджане. «Дзякуючы гэтай перамоце, Азербайджан апынецца ў цэнтры ўвагі ўсёй Еўропы. Гэта можа азначаць, што ўрад пачне лепш абыходзіцца са сваімі грамадзянамі», — кажа азербайджанскі праваабаронца Табіб Гусейнаў.

Алена Ланская

Шэраг праваабарончых арганізацый ужо пачалі кампанію пад слоганам «Спявай у імя дэмакратыі», прымеркаваную да правядзення «Еўрабачання» ў Баку.

Самы свежы прыклад парушэння правоў чалавека звязаны непасрэдна з падрыхтоўкай да правядзення «Еўрабачання-2012». Абнаўленне архітэктурнага аблічча Баку, актыўнае будаўніцтва гатэляў і сучасных бізнэс-цэнтраў напярэдадні конкурсу суправаджаюцца гвалтоўнымі высяленнямі тысяч жыхароў горада. Усяго, па падліках спецыялістаў, улады збіраліся знесці 65 дамоў. Шмат іх жыхароў адмаўляліся пакінуць родныя хаты, сцвярджаючы, што грашовая кампенсацыя за высяленне вельмі нізкая (прыкладна 1900 долараў за квадратны метр).

Пакутуюць ад «Еўрабачання» не толькі людзі, аднак і іх браты меншыя. Увосень абаронцы жывёл атрымалі трывожныя паведамленні пра знішчэнне бадзяжных жывёл на вуліцах Баку. Азербайджанскія экалагі кажуць пра масавае забойства катой і сабак.

Нічога дзіўнага, што ізраільская арганізацыя абароны жывёл у сваім лісце на імя міністра культуры заклікала яго не даслаць ізраільскую дэлегацыю ў Азербайджан. Улады Баку не адмаўляюць, што «чыстка» вуліц мае месца, аднак адзначаюць,

што знішчэнню падвяргаюцца толькі хворыя жывёлы.

Аднак найбольш скандальная тэма, звязаная з «Еўрабачаннем-2012», тычыцца гей-параду. Так павялося, што апошнія «Еўрабачанні» не абыходзіліся без карнавальных вулічных дэфіле прадстаўнікоў сексуальных меншасцяў.

Адпаведна, улады трапілі ў пастку. З аднаго боку, хочацца зрабіць усё як у людзей. З іншага, гей-парад у Баку — гэта ўдар па прэстыжы ўлады. Публіка ў Азербайджане вельмі кансерватыўная.

Адсюль супярэчлівы канвульсіі ва ўладных калідорах. Спачатку ідуць гей-парады ў Баку ўспрынялі як нейкую правакацыю, прычым звязаную з падкопамі армянскіх спецслужб. Пасля, калі еўрапейскія праваабарончыя арганізацыі пачылі ў гэтым парушэнне правоў сексуальных меншасцяў, стаўленне да пытання змянілася.

«Мы разглядаем усё гэта (абвінавачанні ў парушэнні правоў геяў) як няўдалыя спробы скептыкаў з-за мяжы, якія выкарыстоўваюць надыходзячы конкурс «Еўрабачання» ў Азербайджане і наўмысна згушчаюць фарбы. Улады Азербайджана запэўніваюць, што будуць добразычліва ставіцца да турыстаў-геяў, якія прыедуць у Баку», — кажа адзін з чыноўнікаў, адказных за падрыхтоўку да «Еўрабачання».

Адным словам, можна чакаць, што нейкая імітацыя гей-параду ў Баку ўсё ж можа мець месца. Што выклікае жах у мясцовай гей-субкультуры. «Сярод бакінскіх геяў і лесбіянак ніхто нават не думаў пра публічную акцыю», — прызнаецца адзін з актывістаў супольнасці ў інтэрв'ю ВВС.

Заклапочанасць гей-актывістаў гульнямі ўладаў у галіне правоў сексуальных меншасцяў цалкам зразумелая. Адказваць дакладна да гей-турызма, а гей-тубыльцам. Прапанова пра правядзенне гей-параду падчас музычнага конкурсу «Еўрабачання» ў Баку ўжо выклікала гнеў у кансерватыўных жыхароў азербайджанскай сталіцы. У фэйсбуку была аператыўна створана старонка, аўтары і сябры якой заклікаюць сказаць параду цвёрдае «не». А група мясцовых геяў з таго часу стала рэгулярна атрымліваць смяротныя пагрозы.

ЯНЫ ПРА НАС: ЗАМЕЖНАЯ ПРЭСА ПРА БЕЛАРУСЬ

Некаторыя сябры ЕС хочуць адмяніць чорны спіс неўязных, іншыя — не. Гэта можна абмяркоўваць, але відавочна адно: ніякі дыялог з Мінскам недапушчальны датуль, пакуль не вызвалены палітвязні. Лукашэнка ўласціва весці перамовы, ставячы на кон жыцці вязняў.

«Le Monde» (Францыя)

Эксперты, у тым ліку дзяржаўныя, папярэджваюць, што некаторае паляпшэнне эканамічнай сітуацыі — не нагода для самазаспакаення. Мяркуючы па ўсім, цяперашняе паслабленне абдымак братаўскай Расіі, якое мясцовыя палітолагі лічаць часовым, улады Беларусі не збіраюцца выкарыстоўваць для

рэфармавання эканомікі. У доўгатэрміновай перспектыве гэта пагражае не толькі сур'ёзнымі эканамічнымі праблемамі, але і ўтрымлівае палітычны рызык страты незалежнасці.

«Независимая газета» (Расія)

Дыскусія пра фармат удзелу ў парламенцкай кампаніі агаліла востры крызіс у кіраўніцтве беларускай апазіцыі. Няздольнасць да кампрамісаў пакіне цяперашніх апазіцыйных лідараў за бортам. Праблема новых лідараў у беларускім апазіцыйным асяроддзі — даўняя гісторыя. Пасля 2000-га года на змену патрыярхам дэмакратычнага руху, якія ўтрымлівалі партыйнае лідарства больш за 10 гадоў, прыйшло так званае

пакаленне «новай хвалі». Але і ў яго прадстаўнікоў хутка выявіўся галоўны недахоп папярэднікаў — няздольнасць да кампрамісаў.

«Deutsche Welle» (Германія)

Апаненты Аляксандра Лукашэнка знайшлі яго болевую кропку — чэмпіянат свету па хакеі 2014 года, права на правядзенне якога Мінск атрымаў некалькі гадоў таму. Чым бліжэй старт буйнага турніру, тым часцей з боку розных палітыкаў і грамадскіх актывістаў гучаць патрабаванні перанесці чэмпіянат у іншую краіну з-за шматлікіх парушэнняў правоў чалавека ў Беларусі. Калі яны даб'юцца свайго, па самалюбству Лукашэнка, які славіцца любоўю да хакея і нават

выходзіць на лёд у майцы з нумарам адзін, будзе нанесены моцны ўдар.

«Новые Известия» (Расія)

Аналітыкі ў Мінску ўпэўнены, што наладзіць адносіны з Пуціным у Лукашэнка не атрымаўся. Таму шэраг экспертаў прагназуюць зварот да стану «халоднай вайны» паміж кіраўнікамі Расіі і Беларусі праз месяц-другі пасля прыходу Пуціна да ўлады. У Лукашэнка, зрэшты, застаецца выпрабаваны манеўр: пачаць працягваць цікавасць да Захаду. Афіцыйны Мінск ужо пачаў дэманстраваць напачатку лютага, што пацяпленне на захаднім кірунку магчымае.

BBC (Вялікабрытанія)

▶ МІЖНАРОДНЫЯ НАВІНЫ

МАЛДОВА. ГЭЙ, СЛАВЯНЕ-МАЛДАВАНЕ!

Рускія арганізацыі Малдовы пачалі цікавую кампанію за перагляд пастулату пра тое, што малдаване — гэта прадстаўнікі раманскай этнічнай групы. На думку групы арганізацый і выданняў, славянскія плямёны адыгрывалі вялікую ролю ў стварэнні малдаўскага этнасу. Сама нацыя нібыта ўзнікла ў выніку сімбіёзу румын і русінаў з Галіцыі. Прыводзіцца шмат аргументаў. Маўляў, менавіта русінскі складнік прывёў да з'яўлення ў малдаване этнакультурных і антрапалагічных адрозненняў ад іншых груп валахаў. Малдаўская дзяржаўнасць стваралася па ўзоры старажытнарускай. Так, буйныя землеўладальнікі называліся, як і на Русі, «баяры». Нарэшце, антрапалагічна аблічча малдаван мае відавочна выяўленую ўсходнеславянскую скіраванасць. У фондзе сучаснай малдаўскай мовы налічваецца каля 2 тысяч усходнеславянскіх запазычанняў. У якасці высновы свайго даследавання аўтары прапануюць перайменаваць малдаўскую дзяржаву і называць, як і патрабуе гістарычная справядлівасць, — Малдаўская Русь.

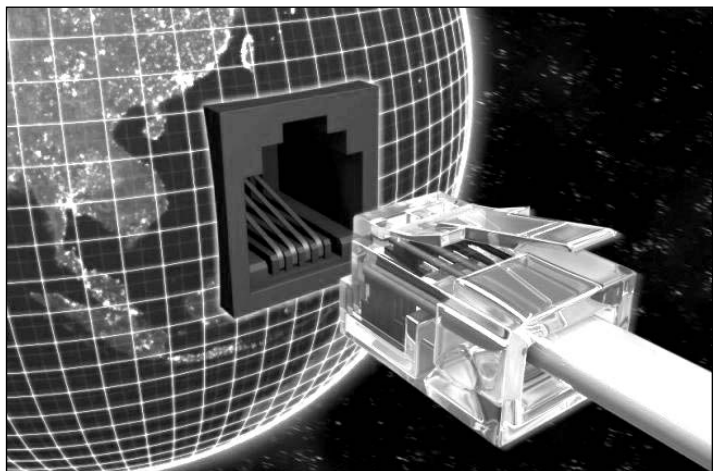
Паводле расійскай прэсы

ГЕРМАНІЯ. ВАСЬМІНОГ-АНТЫСЕМІТ

Нямецкая партыя піратаў спрабуе даказаць, што яна не мае нічога агульнага з нацыстамі. Усё пачалося з таго, што піраты як партыя карыстальнікаў сеціва асудзілі прыняты ў Брусэлі закон Аста, які ахоўвае аўтарскае права і далучыліся да кампаніі пратэсту. Для гэтага былі надрукаваны шэраг плакатаў. У тым ліку і з выявай васьмінога (сімвал Аста), які сваімі шчупальцамі ахоплівае ямны шар. Аказваецца, што гэта выява васьмінога — копія вядома малюнку з газеты «Sturmer» — самага бруднага антысемецкага лістка ў Трэцім рэйху. З той папраўкай, што васьміног у «Sturmer» намаляваны з зоркай Давіда, што павінен сімвалізаваць сусветную яўрэйскую змову. Цяпер усе думаюць, навошта «аранжавыя» (партыйны колер піратаў) выкарыстоўваюць напрацоўкі прапаганды нацыстаў? Тым больш, што васьміног — вельмі любімая немцамі жывёла. Краіна дасюль не забыла васьмінога Паўля, які прадказваў вынікі матчаў падчас чэмпіянату свету па футболе.

Паводле нямецкай прэсы

КАЗАХСТАН. НОВЫЯ ПРАВИЛЫ ДЛЯ ІНТЭРНЭТ-КЛУБАЎ

З новага года была сіла пастанова ўрада Казахстана «Правілы аказання паслуг доступу да сеткі інтэрнэт». Новыя правілы значна абмяжоўваюць правы карыстальнікаў і магчымасці ўладальнікаў інтэрнэт-клубаў. Так, кожнага наведвальніка будучы здымаць на відэакамеру, яго дадзеныя павінны захоўвацца ў базе ўстановы не меней шасці месяцаў, кліентам неабходна з сабой мець дакумент. Улады не хаваюць, што мера палітычная: «Прыняцце новых правіл аказання паслуг доступу да сеткі інтэрнэт звязана з узмацненнем мер па процідзеянні радыкальным экстрэмізмам і тэрарыстычным арганізацыям на тэрыторыі Казахстана», — кажа прадстаўнік Камітэту нацыянальнай бяспекі. Між тым ёсць думка, што новы закон — гэта рэха падзей у Жанаазене, калі відэа расстрэлу мірных грамадзян з'явілася ў інтэрнэце і выклікала такі скандал, што прымусіла ўлады змяніць сваю версію аб нафтавіках-пагромшчыках. Так ці інакш, па падліках спецыялістаў, з-за новага закону ў Казахстане ў гэтым годзе колькасць інтэрнэт-каварняў скароціцца на 20 працэнтаў.

Паводле казахскай прэсы

АРМЕНІЯ. МАРА ПРА ВЫХАД ДА МОРА

У апошні час на інтэрнэт-форумах Арменіі на ўсю моц ідзе абмеркаванне магчымага развіцця падзей вакол Ірана. Эмоцыі б'юць праз край. Сярод нацыяналістаў узнікла думка, што калі Ерэван падтрымае Запад у вайне супраць Ірану, Арменія мае шанс у якасці кампенсцыі атрымаць частку іранскай тэрыторыі і, адпаведна, выхад да берагоў Каспійскага мора. «Упэўнены, што хуткім часам у Закаўказзі адбудуцца такія падзеі, пасля якіх Арменія будзе мець выйсце да мора», — піша адзін з карыстальнікаў сеціва. Нацыяналісты ўжо дзеліць скуру незабітага мядзведзя. «Выйсце на ўзбярэжжа Каспія — гэта: 1) выйсце з блокады; 2) выйсце да вуглевадародных рэсурсаў Каспія», — піша другі прыхільнік экспансіі Арменіі. Песімісты ў сваю чаргу заклікаюць суайчыннікаў не захоплываць напалеонаўскімі планами. Нават калі ЗША і саюзнікі даб'юцца перамогі ў магчымым канфлікце з Тэгеранам, ніхто не пойдзе на перагляд існуючых дзяржаўных межаў. Застаецца дадаць, што ў старажытнасці Арменія сапраўды мела выхад да мора. Праўда, не да Каспійскага, а Міжземнага.

Паводле армянскай і рускай блогасферы

▶ ЦІКАВА

СЫНЫ ДЫКТАТАРАЎ

Алег НОВІКАЎ

Няздольнасць сірыйскага прэзідэнта Башара аль-Асада прыпыніць гвалт і пачаць дыялог з апазіцыяй некаторыя палітолагі звязваюць з тым, што ён адносіцца да асобнай сацыяльна-псіхалагічнай катэгорыі людзей — так званых «сыноў дыктатараў».

Феномену псіхікі сыноў дыктатараў прысвяціла артыкул нямецкая газета «Сісего». Выданне лічыць, што галоўная праблема сірыйскага кіраўніцтва звязаная з псіхічнымі характарыстыкамі прэзідэнта Башара аль-Асада, якія, у сваю чаргу, характэрныя для ўсіх сыноў дыктатараў. У гэтых людзей, калі верыць газете, адсутнічае разуменне рэальнасці, што, у сваю чаргу, звязана з парушэннем псіхікі ў дзяцінстве. Аўтар артыкула Марыя Амрхэйн называе гэты феномен «kognitive Verzerrung», што можна перакласці як кагнітыўнае скажэнне, або скажэнне спазнання. На яе думку, дзвіжыцы выклікаецца тым, што ў чалавека пераблыталіся катэгорыі праўды і хлусні.

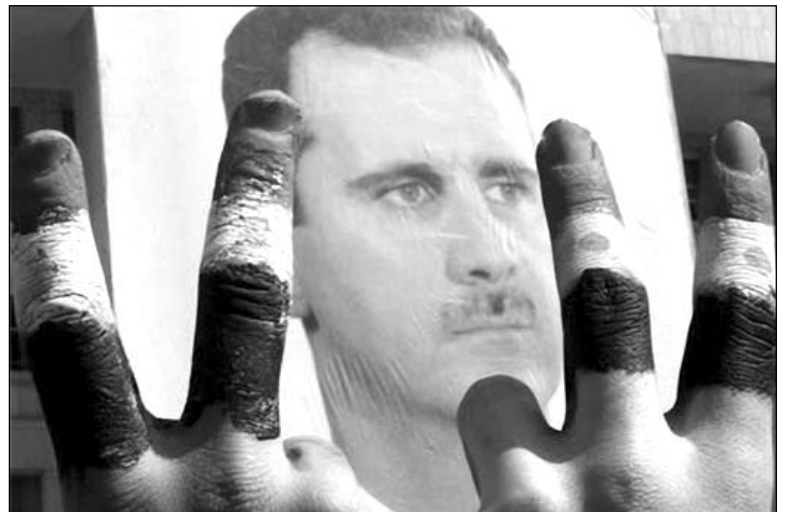
«Дзеці дыктатараў выраслі ў залатой клетцы, правялі сваё жыццё сярод фальшывых сяброў, у поўнай ілюзій рэальнасці. Ніхто не мог сказаць ім, што яны прымаюць няправільныя рашэнні», — піша газета.

На думку аўтара, існуе натуральны працэс эмансціпацыі свядомасці дзіцяці. «Гэта вельмі доўгая асабістая праверка на практыцы атрыманай ад бацькоў інфармацыі, устаноўка аб каштоўнасцях, праверка іх маштабаў. Аднак дзеці дыктатараў пазбаўлены гэтага».

Гэта праблема, калі верыць Марыі, ускладняецца напружанай палітычнай сітуацыяй, характэрнай для ўсіх дыктатарскіх рэжымаў. З-за праблем бяспекі дзеці дыктатараў абмежаваны ў кантактах. Яны не могуць проста без аховы пайсці гуляць на вуліцу, камунікаваць з аднагодкамі.

Не спрыяе нармальнаму выхаванню і супярэчнасць паводзінаў бацькоў у праекцыі на дзіцячую свядомасць. Наўрад ці такі бацька можа растлумачыць найўнаму сыну або дачце, чаму ён арыштаваў нейкага палітыка або абвясціў вайну суседняй краіне. У лепшым выпадку, ён проста схаве інфармацыю, у горшым — прыдумае апраўданне для сваіх учынкаў, што ў выніку легітымізуе ў разуменні дзіцяці дэструктыўную для яго псіхікі ўстаноўку — гвалт дазволена.

Адсюль, быццам, і крыніцы абсалютна дзіўных з пункту гледжання побытавай логікі паводзінаў дзіцяці дыктатараў у больш дарослым узросце. У доказ свайго тэзісу аўтар прыводзіць гісторыю пра аднаго з сыноў Муамара Кадафі, які, будучы ў Швейцарыі, разам з жонкай абліваў кіпнем выхавальніка сваіх дзяцей. Тое, што швейцарскія ўлады ўзбудзілі па гэтым факце справу, стала прычынай для сапраўднай неафіцыйнай

вайны паміж Трыпалі і Жэневай. Муамар, як вядома, нават патрабаваў ліквідацыі Швейцарыі як дзяржавы і вынес адпаведную ідэю на разгляд ААН.

«Сісего» згадвае таксама пра Кім Чон Ёна, цяперашняга кіраўніка Паўночнай Карэі. У дзяцінстве ён вучыўся ў пансіянаце ў Швейцарыі і быў, па словах аднакласнікаў, дастаткова ўважлівым і разумным вучнем. Аднак час ад часу ён рабіў дзіўныя ўчынкi. Напрыклад, неяк зладзіў вялікую патрэбу на прыслугу за тое, што падрыхтаванае ім спагечі было не вельмі смачнае.

Тэорыя пра дэвіяцыі дзяцей дыктатараў, якую прапанавала газета, дастаткова спрэчная. Хаця Башар і вырас у дыктатарскай сям'і (яго бацька захапіў уладу, калі яму было 5 гадоў), ён не лічыўся кандыдатам у пераемнікі. На гэтую ролю рыхтавалі яго старэйшага брата, які загінуў у 1994 годзе ў авіякатастрофе. Сам Башар меў дастаткова вялікую ступень персанальнай свабоды і не дарма абраў не прафесію вайскоўца, а доктара. Яго жонка — брытанская грамадзянка сірыйскага паходжання, што нават доўгі час рабіла яму імідж еўрапейскага палітыка.

Пасля смерці брата Башар, які на той момант закончваў стажыроўку як медык у Вялікабрытаніі, вярнуўся ў Сірыю. Толькі тады з яго пачалі рабіць будучага прэзідэнта — спачатку накіравалі ў ваенную акадэмію, а за тры месяцы да смерці бацькі прызначылі прэм'ерам.

Бацька Башара Хафез Асад памёр 10 чэрвеня 2000 года ад праблем з сэрцам. На наступны дзень пасля смерці сірыйскага лідара віцэ-прэзідэнт, які выконваў абавязкі прэзідэнта, прысвоіў Башару Асаду званне генерал-лейтэнанта і прызначыў яго вярхоўным галоўнакамандуючым. Адначасова сірыйскі парламент змяніў канстытуцыю, зменшыўшы мінімальны ўзрост кандыдата ў прэзідэнт з 40 да 34 гадоў адмыслова для абрання на гэту пасаду Башара Асада.

Аднак нават тое, што Башар не рыхтаваўся спецыяльна да пасады кіраўніка дзяржавы, здаецца, усё роўна не пазбавіла яго ад псіхічных праблемаў. Шмат псіхалагаў свету звярнулі ўвагу на абсалютна дзіўнае інтэрв'ю сірыйскага лідара агенцтву «ABC news» 7 снежня мінулага года. Башар Асад тады сказаў: «Мы не забываем наш народ. Ніводны ўрад у свеце не забівае свой народ, калі толькі яго не ўзначальвае вар'ят»,

— сказаў ён, дадаўшы ў іншы момант: — «Не было каманды забіваць ці выяўляць жорсткасць».

Прэзідэнт Сірыі таксама дадаў: «Я — усяго толькі прэзідэнт. Я не з'яўляюся ўладальнікам гэтай краіны, і не я — гаспадар гэтых войскаў». Кажучы пра падраздзяленні, якія падаўляюць сілай паўстанні ў сірыйскіх гарадах, сірыйскі галоўнакамандуючы яшчэ раз паўтарыў: «Яны не маюць».

Супярэчлівасць гэтых слоў відавочная. Нават афіцыйныя СМІ саюзных да Дамаску дзяржаў кшталту Расіі не аспрэчвалі змрочную статыстыку — з пачатку пратэстаў у Сірыі арміяй і паліцыяй было забіта каля 5 тысяч чалавек.

Доктар Джэральд Пост, дырэктар дэпартамента палітычнай псіхалогіі ў універсітэце Джорджа Вашингтона, каментуючы гэтую фразу Аль-Асада, заявіў, што яна па сутнасці рымэйк фразы Кадафі. Калі яшчэ толькі пачалося паўстанне ў Бенгазі, той казаў, што ён, як прасты чалавек, «ні за што не адкажае ў гэтай краіне».

Джэральд Пост піша ў «Foreign Policy»: «Магчыма, лепшае параўнанне для Башара — гэта афіцыйны пераемнік Кадафі яго сын Сейф, з якім звязвалі надзею на магчымую мадэрнізацыю краіны. Сейф пасля заканчэння Лонданскай школы эканомікі быў сваім чалавекам на Захадзе. Ён нават дабіўся адмены рэжыму ізяціці Лівіі. Аднак, калі ў краіне пачаліся пратэсты, ён стаў на бок бацькі і так моцна яго абараняў, што заслужыў паветку ў Міжнародны крымінальны суд. Услед за сваім бацькам ён пакляўся змагацца да апошняга патрона. Уся праблема ў тым, што Башар, як і Сейф, нягледзячы на еўрапейскі выгляд, не атрымаў у дзяцінстве ад бацькоў уроку пра тое, што гвалт — не адзіная форма реакцыі на пратэст».

З іншага боку, псіхічная хвароба сына дыктатара (калі гэта праўда) можа быць ключом для выхаду Сірыі з крызісу. «Сісего» робіць парадаксальную выснову: эрзацамі аўтарытэтнага бацькі для Башара, на думку газеты, могуць выступіць моцныя саюзнікі. Гаворка пра Расію і Кітай, якія на днях заблакавалі ў Асамблеі Бяспекі ААН праект рэзалюцыі пра ўвядзенне ў Сірыю блакітных шлемаў. Праблема, аднак, у тым, што пакуль патэнцыйныя «бацькі», здаецца, таксама не гатовыя да таго, каб растлумачыць Башару дзіцячую ісціну: забіваць людзей — гэта дрэнна.

МЕРКАВАННЕ

КАНЕЦ ПУЦІНЮГЕНДА

Адзіёзная прапуцінская групойка «Нашы», якую ў народзе прызвалі Пуцінсюгенд, на парозе знікнення. Чаму Крэмль адмовіўся ад свайго дзіцяці, і ці значыць гэта перагляд усёй унутранай палітыкі? Пра гэта журналіст «НЧ» Алег Новікаў размаўляе з маскоўскім журналістам Сяргеем Пузыровым.

— *Наколькі вялікую ролю адыгрываў рух «Нашы» ў моладзевай палітыцы расійскай уладаў?*

— Каб адказаць на гэта пытанне, дастаткова згадаць грандыёзную маніфестацыю «нашыстаў» у маі 2005 года, калі на 60-ю гадавіну перамогі на Ленінскіх праспекце прывезлі з усёй краіны 60 тысяч чалавек. «Нашы», як і ВЛКСМ у савецкі час, павінны былі інтэграваць моладзь у адзіны лаляны да ўлады палітычны праект. Аднак існаваў іншы бок дзейнасці арганізацыі, якой даручалі самую брудную працу ў барацьбе з апазіцыяй — пісаць паклёпы ў ЖК, пікетаваць пад'езды, дзе жывуць дысідэнтны, атакаваць сайты эстонскага ўраду падчас канфлікту вакол бронзавага помніка ў Таліне. Ёсць чуткі, напрыклад, што менавіта «нашысты» ўдзельнічалі ў правакацыі супраць Нямцова, калі яму пляснулі ў твар нашатырны спірт... Пры гэтым рух «Нашы» атрымаў абсалютную індальгенцыю на свае выхадкі. Ніводнага разу «Нашых» не прыцягвалі да адказнасці.

— *Нельга ўявіць рух «Нашы» без яго правадчыка Васіля Якеменкі. Чаму менавіта яму даверылі ўзначаліць арганізацыю?*

— Васіль Якеменка, якому хутка будзе 41 год, — незвычайны для расійскай палітыкі персанаж, паколькі чыстым кар'ерыстам-апаратчыкам яго назваць нельга. Ніводны чыноўнік не рызыкнуў бы рабіць такія рэчы, як ён, — напрыклад, паліць або тапіць ва ўнітазе кнігі Пялевіна і Сарокіна. Аднак на фанатычнага пуцінца ён таксама не цягне, паколькі не мог не бачыць, што яго «хунвейбіны» змагаюцца з «аранжавай чумой» выключна за грошы і матэрыяльныя выгоды. Вось такая мікстура цынізму і прагматызму. Аднак у пэўны час такая фігура аказалася запатрабаванай. Адрозніўшыся ад іншых у прэсе з'явілася інфармацыя пра тое, што Крэмль перайшоў да стварэння моладзевых арганізацый, накіраваных на прадухіленне магчымых вулічных выступў апазіцыі падчас прэзідэнцкай кампаніі 2008 года. Вось тут і згадавалі пра Якеменку з яго ініцыятывай «Идущие вместе», якая праславілася агрэсіўным стаўленнем да антыпуціністаў. Тым больш, што яе лабіраваў галоўны крамлёўскі палітэхналаг Суркоў. У 2005 годзе групу рэарганізавалі ў рух «Нашы».

— *Наколькі вялікія спродкі ішлі на падтрыманне «нашыстаў»?*

— На днях хакары ўзламалі паштовыя скрыні Якеменкі, а таксама прэс-сакратара руху «Нашы» Крысціны Патупчык. Сярод іншых матэрыялаў там была таблічка выплаты заробкаў лідарам пракрамлёўскіх моладзевых арганізацый. Зарплата ў іх досыць высокая. Мяркуючы самі. Напрыклад, вядомы «нашыст» Іван Косаў быццам атрымлівае заробак 70 тысяч рублёў (больш за 2 тысячы долараў). Гэта толькі грошы, якія ідуць у якасці зарплат, не лічачы дадатковага прыбытку. Ёсць дакумент, у якім апісваецца акцыя па легітымізацыі выбараў Пуціна ў грамадскай свядомасці, на якую за два месяцы плануецца патраціць 36 мільёнаў рублёў. Па дадзеных газеты «Ведомости», усяго ў 2007–2010 гадах па дзяржаўных кантрактах і ў выглядзе грантаў «Нашы» і створаныя ім арганізацыі атрымалі 467 мільёнаў рублёў (каля 15 мільёнаў долараў).

— *Нягледзячы на такія сумы, 25 снежня Якеменку нечакана здымаюць з пасады Федэральнага агенцтва па справах моладзі («Росмолодежь»), што шматлікія камментатары разглядаюць як пачатак канца яго кар'еры і ўсяго праекту «Нашы». Чаму ў Крэмлі вырашылі адмовіцца ад паслуг Якеменкі?*

— Самі «нашысты» кажуць, што Васіль Якеменка зараз шмат часу надае падрыхтоўцы акцый у падтрымку Уладзіміра Пуціна, і таму пайшоў у адстаўку. Аднак такую думку падзяляе меншасць. Адна з версій — адмоўны эфект, які выклікалі ў грамадстве пастановачныя масавыя акцыі ў мітынгу ў падтрымку перамогі «Адзінай Расіі» на парламенцкіх выбарах 4 снежня. Акрамя таго, Якеменка на працягу сабе такі адыёзны імідж, што ўладам пры першай пагроззе давялося ім ахвяраваць, каб супакоіць грамадства. Сваю ролю ў тым, што «Нашых» зліваюць, адыграла і тая ўчэчка інфармацыі з паштовых скрыняў функцыянераў руху. Так, у перапісцы Патупчык знойдзена таблічка з планам дэстабілізацыі працы выдання «Коммерсант» шляхам атак на яго сайт. У сувязі з гэтым дырэктар выдавецкага дому «Коммерсант» ужо запатрабаваў распачаць крымінальную справу супраць руху «Нашы» і Крысціны Патупчык асабіста. У 2008 годзе сайт выдання сапраўды атакавалі невядомыя хакары.

— *Ці ёсць у «Нашых» нейкая будучыня? Праект зможжа існаваць без датацый улады?*

— Рух «Нашы», як і любыя іншы пракрамлёўскі моладзевы рух, памрэ ў тую ж секунду, як толькі скончыцца яго фінансаванне і дзяржапдатрымка. А пасля сыходу Якеменкі, на мой погляд, яго падтрымліваць не будзе. Новы куратар «Росмолодежи» Вячаслаў Валодзін, які прыйшоў на месца Суркова, больш сімпатызуе «Маладой Гвардыі» (моладзевая структура партыі «Адзіная Расія», якая па сутнасці ўяўляе чыста кар'ерысцкае аб'яднанне). Самі «нашысты», калі верыць блогасферы, актыўна абмяркоўваюць магчымасць пераўтварэння руху «Нашы» ў самастойную партыю. Аднак ніякай канкрэтнай інфармацыі на гэты конт няма. І ўсё ж трэба пачакаць, калі закончацца выбары. Зараз уладам небяспечна распускаць рух «Нашы». Яго пакуль захаваюць, проста каб не губляць рэсурс, які можа спатрэбіцца. Тым больш, што Якеменка адказвае за масавыя прапуцінскія акцыі ў шматлікіх рэгіёнах.

— *Такім чынам, ставіць крыж на руху «Нашы» яшчэ рана?*

— Я думаю, верагоднасць таго, што гэты рух знікне, досыць вялікая. Калі ўжо такі монстр, як партыя «Адзіная Расія», рыхтуецца да рэбрэдынгу і стварэння на яе базе 3–4 партый, што можна казаць пра «нашых»... Праблема, аднак, у тым, што цалкам рэфармаваць «нашыстаў» нельга. Без харызмы Якеменкі і яго персанальных сувязей гэты праект знікне.

— *Як вядома, «Нашы» — не толькі Якеменка, аднак і Уладзіслаў Суркоў (галоўны палітэхналаг Крэмля, якога знялі пасля выбараў з пасады намесніка кіраўніка адміністрацыі). З прозвішчам Суркова звязваюць мадэль дзяржаўнай унутранай палітыкі — так званая «кіруемая дэмакратыя». Ці варта чакаць ад Пуціна перагляду суркоўскай формулы?*

— Усё будзе залежаць ад таго, наколькі зменіцца палітычны расклад у ходзе выбараў. Аднак пакуль чалавека ўзроўню Суркова, які мог весці тонкую гульні, у крамлёўскай адміністрацыі няма. Застаецца прымітыўны адміністрацыйны ціск, або аспірожны транзіт да лібералізацыі.

ПАЛІТЫКІ ТЫДНЯ

ЮЛІЯ ЦІМАШЭНКА

Цяпер культавага лідара ўкраінскай апазіцыі, асуджаную за карупцыю, у праўрадавых СМІ называюць не толькі «Юлька-злздзейка», аднак таксама і «Юлька — лепшая сяброўка злздзейяў». Падставай для падобнай кампаніі стала плётка пра тое, што галоўныя крымінальныя аўтарытэты Украіны на нядаўняй сустрэчы быццам прынялі рэзалюцыю: Юлю на зоне не чапаць і забяспечыць ёй камфорт. У шматлікіх блізкіх да Партыі рэгіёнаў выданнях маляўніча распісваюцца кантакты Цімашэнкі з братай, якія быццам бяруць свой пачатак яшчэ падчас яе першага знаходжання ў кіеўскім СІЗА. Гэтыя кантакты, быццам, былі працягнутыя падчас знаходжання Юліі на пасадзе прэм'ера. Прапаганда наконт «Юліі — лепшай сяброўкі злздзейяў» пакуль слаба працуе. Інакш бы яе партыя «Бацькаўшчына» не засталася самай папулярнай у краіне. У сваю чаргу, апазіцыянеры запусцілі контр-тэзіс: калі бандыты дыктуюць свае ўмовы працаўнікам турмаў, тады ў гэтай улады справы зусім кепскія.

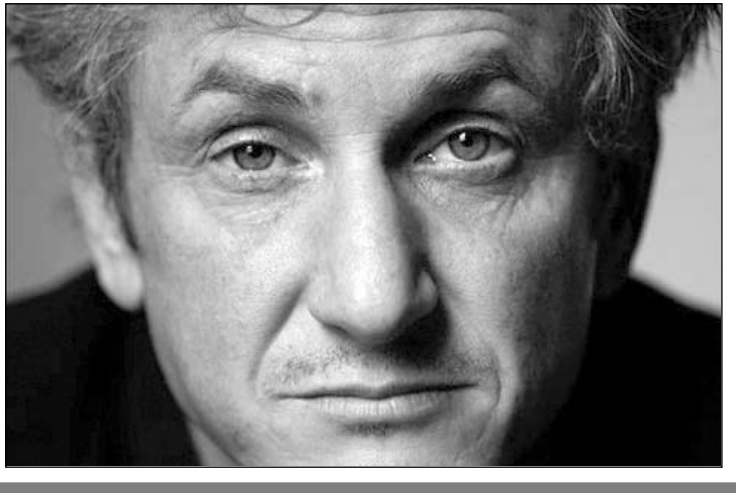
АЛЬЯНТА УМАЛА

Прэзідэнт Перу святкуе захоп у палон апошняга кіраўніка мааісцкага партызанскага руху «Светлы шлях» («Sendero Luminoso»). Арыштаваны таварыш Артэмія — мянушка паўстанца Фларында Хала. Яго заліві ў выніку трохдзённых баёў у сельве. Прычым аперацыя кіраваў асабіста перуанскі гарант, вайсковец па прафесіі. 13 лютага — дзень арышту Умала — названы апошнім днём у гісторыі перуанскага тэрарызму. Між тым, апазіцыя лічыць, што перабольшваць значэнне арышту Артэмія не трэба. Апагей дзейнасці «Sendero Luminoso» застаўся ў 1980-х гадах, калі іх падтрымлівалі 15 працэнтаў перуанцаў, а групойка кантралявала амаль палову краю. У атрадзе Артэмія было ўсяго восем байцоў і, адпаведна, ніякай сур'ёзнай пагрозы яго фармаванне не ўяўляла. Больш таго, у сваіх апошніх інтэрв'ю партызан рэгулярна заклікаў улады да пачатку дыялогу. Застаецца сказаць, што «Sendero Luminoso» цалкам не дабітая. Яшчэ ў 1980-я гады ад яе адкалолася фракцыя, якая насуперак дырэктывам кіраўніцтва ўстанавіла кантакты з наркамафіяй. Гэтая банда дасюль дае паслугі для арганізатараў трафіку наркатыкаў.

ШОН ПЭН

Славуты галівудскі актор умяшаўся ў аргенцінска-брытанскі канфлікт за кантроль над Мальвінскімі (Фальклендскімі) астравамі. Будучы ў Буэнас-Айрэсе падчас сустрэчы з прэзідэнтам Крысцінай Кірхнер, ён абвінаваціў Лондан у «смешным імперыялізме» і паабяцаў дапамагчы Аргенціне вярнуць архіпелаг праз структуры ААН. Акцёр таксама заклікаў усіх людзей з прагрэсіўнымі поглядамі адмовіцца называць астравы на англійскі манер «Фалькледы». Актор прапануе ўжываць аргенцінскі варыянт назвы — «Мальвіны». Між тым, англійскія газеты пішуць, што Шон Пэн выкарыстаў тэму Мальвінаў выключна для таго, каб атрымаць ад Аргенціны дапамогу для ахвяр землятрусу на Гаіці, якое здарылася ў 2010 годзе. Пэн з'яўляецца каардынатарам кампаніі ў дапамогу гаіцян і нават атрымаў дыпламатычны тытул пасаля Гаіці ва ўсім свеце. Акрамя таго, Пэн павінен ведаць, што абсалютная большасць жыхароў вострава — выхадцы з Вялікабрытаніі, якія жадаюць заставацца падданымі брытанскай каралевы, і патрабаванне самавызначэння для архіпелагу гучыць трошкі смешна.

ТАЯМНІЦЫ ГІСТОРЫ

ЗАБОЙСТВА ВІЛЬГЕЛЬМА КУБЭ

Анатолий ВАЛАХАНОВИЧ

Заканчэнне.

Пачатак у №№ 42–47, №1–6

Парпануем дакумент, які раней без купур яшчэ не друкаваўся.

Заключительное донесение по вопросу о покушении на генерального комиссара Белоруссии, гауляйтера майора запаса Вильгельма Кубе в ночь на 22.9.1943 г. Секретно

«В ночь на 22.9.43 г. в 00 час.40 мин. в спальне генерального комиссара и гауляйтера Вильгельма Кубе взорвалась мина, в результате чего у него разорвало левую сторону груди и оторвало левую руку. Ранения были, безусловно, смертельными. Его труп в подруборевшем состоянии был вынесен из охваченной пожаром спальни поднятой по тревоге дежурной командой и служащими газовой команды.

Рядом с ним лежала жена Анита Кубе, урожд. Линденкольт, которая была на 8-м месяце [на 9-м месяце — А.В.] беременности. Она осталась невредимой и отделалась только нервным шоком. Его трое маленьких детей, которые находились в другой комнате, отделенной от спальни ванной, спали и остались также невредимыми.

От удара взрывной волны обстановка спальни была почти полностью разбита. Находящийся в Минске на Театральной улице, №27 жилой дом, который граничил непосредственно со зданием генерального комиссариата, внешне не пострадал.

При осмотре места происшествия немедленно назначенной «Большой специальной комиссией», состоящей из штурмбанфюрера СС и криминал-советника Бондорфа (Bondorf) — в качестве руководителя, а также представителей из сектора уголовной полиции оберштурмфюрера СС Брейера (Breuer) и сектора государственной полиции — оберштурмфюрера СС и криминал-комиссара Хайса (Heiss), во время просеивания мусора и обломков были обнаружены и изъяты материальные остатки.

Руководствуясь материалами расследований, проведенных подобными особыми комиссиями по поводу взрывов мин в различных важных немецких учреждениях, оберштурмфюрер СС Брейер установил, что в данном случае речь идет об остатках замедлителя магнитной мины неопределенного срока действия английского происхождения.

Примененная мина, при проверке на месте происшествия, несомненно, была установлена примерно за 12 часов на выступающих пружинах матраца металлической кровати гауляйтера Кубе и там взорвалась. За это предположение говорит также характер ранения гауляйтера. Действие мины было ослаблено матрацем и телом гауляйтера. Этим можно объяснить также невредимость его жены.

Так как дом гауляйтера день и ночь охранялся собственной охраной из 12 человек полиции (Ordnungspolizei), вопрос встал, прежде всего, только о тесном круге лиц, состоявшем из обслуживающего персонала и входящих в дом лиц.

Дознание ограничилось в первую очередь на немедленной установке этого круга лиц, которые в течение последнего времени перед покушением что-либо делали в доме гауляйтера.

На месте происшествия были задержаны работающие и занятые в домашнем хозяйстве четыре горничные.

Их проверка вначале не показывала какой-либо связи их с покушением.

Уже утром 22.9.43 г. было установлено, что единственная, живущая из-за недостатка мест вне дома, служанка Елена Мазаник, 4.4.14 г.р. (имя Карина), проживающая в Минске, по ул. Театральной, №48, кв.10, дома отсутствовала.

Так как такие существенные обстоятельства дали известные основания подозревать Мазаник, ее квартира была вскрыта. Оказалось, что квартира была почти полностью очищена.

Ее сестра, ведущая совместно с ней домашнее хозяйство, Валентина Шутская, 1918 г.р. (имя Валя), также отсутствовала.

Расследование между тем на установленном месте службы сестры (казино немецкого суда в Минске) показало, что Ш., якобы из-за болей, вызванных спазмами сосудов, 21.9.43 г. в 10.30 оставила свое рабочее место. Чтобы ей не нужно было в дальнейшем возвращаться на работу, она перед своим уходом попросила предоставить ей 21.9.43 г. выходной день.

При дальнейшем расследовании у различных доверенных лиц, которые имели контакт с Ш., было выяснено, что М., хотя и поддерживала отношения с немцами, очевидно с целью разведки, высказывалась антинемецки.

Так, недавно при своей подруге она выразилась, что горда тем, что она русская, и что русские при советской власти имели много больше, чем при немцах.

Также было установлено, что ее первый муж был расстрелян немцами как партизан (на самой справе, муж ее сестры — А.В.), и что ее второй муж работал шофером в НКВД г. Минск.

Она сама выдавала себя доверенному лицу как служащую Центрального комитета НКВД. Поэтому предположение, что только Мазаник могла быть преступницей, было правильным. Это предположение в дальнейшем расследовании было подтверждено.

Что существовала тесная связь Мазаник с НКВД, проясняет то обстоятельство, что М. пыталась некую Галину Липскую, из круга своих знакомых, завербовать для шпионской деятельности против немецких войск. Липская, однако, это предложение отклонила. Своё положение в доме гауляйтера М. определенно использовала в целях разведки, т.к. она неоднократно имела возможность убирать служебный кабинет гауляйтера.

В связи с этим особо привлекает внимание то, что, пожалуй, для всех остальных служащих дома, но не для М., генеральный комиссар вносил предложения проверки через гестапо.

Подобная проверка (в отношении ее), таким образом, не состоялась.

Свое бегство обе сестры маскировали тем, что уже за несколько дней до покушения продавали свои пожитки и остальные носильные вещи. Мазаник пришла 21.9.43 г. как обычно в 7 часов утра на работу в дом гауляйтера, жаловалась остальным работницам на сильную зубную боль и в 10.30 оставила дом. Свой преждевременный уход она маскировала, как и ее сестра Ш., а именно через свою подругу она просила фрау Кубе о перенесении ей выходного дня 21.9.43 г.

Она лечила зубы, по особому распоряжению гауляйтера, несмотря на

то, что была белорусской, у немецкого врача, однако 21.09.43 г. она к врачу не пришла.

При дальнейшей проверке круга знакомых обеих сестер натолкнулись якобы на любовника Мазаник по имени Степан, который был установлен в лице Стефана Гиллера, руководителя почтового отделения в генеральном комиссариате.

Теперь, благодаря этому, возникла возможность установить деревню вблизи Минска, куда обе сестры ездили ухаживать за матерью.

В этой деревне — Малая Масюковщина — был действительно установлен дом матери, однако он оказался закрыт и совершенно пуст. Ключи были переданы родственнице семьи сестер, некоей Анне Рушкевич, где они действительно были установлены.

Расследованием было установлено, что все имущество вывезли два возчика, из которых один был установлен в соседней деревне Потребки как некий Павел Кароль.

По его сообщению и с его помощью удалось установить квартиру в предместье Минска — ул. Заславская, №35а, кв. 6.

Владелица этой квартиры сначала отрицала, что приняла беглецов, однако после долгой лжи и очной ставки призналась, что она действительно за плату в 100 рейхсмарок приняла их, а имущество отдала своему соседу Николаю Дрозду.

Беглецами были Валентина Ш. и ее мать Анна Ш., а также оба малолетних ребенка первой. При обыске в доме Дрозда была действительно найдена различная одежда в замурованном потайном подвале.

Среди вещей находилось также темно-голубое пальто, которое было безоговорочно опознано служанкой гауляйтера Галиной Вигал как собственность Мазаник.

Позже в деревянном сарае в штабеле дров были найдены два детонатора, которые, по показаниям Дрозда, принесла некая Мария, по прозвищу Черная Мария, позже установлена как Мария Осипова, примерно 30 лет. Приметы: 30 лет, рост 1 м 75 см, гибкая, черные волосы, смуглое длинное лицо.

Хозяин усадьбы Николай Дрозд, 15.8.1886 г.р., а также его жена Елена Дрозд 1890 г.р. и их дочь Регина Дрозд 16.10.23 г.р. были арестованы незадолго до их подготовленного бегства.

Дрозд признался, что 18.9.43 г. Мария Осипова и Мария Дуброва ждали его на мосту в Минске, когда он возвращался из деревни Вячи со сбора ягод домой, и он получил от них две мины.

Эти мины он принес в свой дом, где они были спрятаны Осиповой в саду.

Находившаяся под арестом Дуброва вынуждена была подтвердить, что эти данные соответствуют действительности, и что она получила эти мины в лесу недалеко от деревни Вячи от неизвестного мужчины. Этот неизвестный мужчина относился, по словам Дубровой, к партизанам.

В ходе дознания было далее установлено, что Осипова с апреля с.г. жила у Дрозда и неоднократно предпринимала так называемые служебные поездки. Также она во время своего проживания у Дрозда развернула сильную антинемецкую пропаганду и в этом смысле авторитетно действовала, отчасти с успехом, на круг своих знакомых.

Далее она поддерживала связь с некоей Тоней (приметы: примерно 40 лет, среднего роста, гибкая, волосы соломенного цвета, зачесанные на пробор, лицо в оспинах, в черном плат-

ке, темная одежда и черные сапоги), которая не была установлена, но, очевидно, также относится к партизанам. Тоня и Мария Осипова имели общие дела и были часто вместе. Тоня должна была также знать семью Ш., т.к. она ожидала ее 20.9.43 г. и содействовала в устройстве на ночлег.

Тоня и Осипова провели ночь на 21.9.43 г. у Дрозда. Осипова оставила квартиру Дрозда 21.9.43 г. в 5.30 утра, в то время как Тоня в тот же день в 6 часов утра вместе с беглецами и возчиком, которого не удалось установить, уехала в направлении Минска.

Известно, что Ш. вышла на работу в немецкий суд в 7 утра.

В 11 часов утра Осипова вернулась к Дрозду и вскоре после этого оставила дом якобы для того, чтобы предпринять снова служебную поездку. Дрозд показал, касаясь Осиповой, что речь идет о чрезвычайно деятельном агенте партизан.

Она предлагала его и его семью в случае преследования переправить в Москву.

Нет сомнения, что Мария Осипова 21.9.43 г. утром принесла мины в Минск и там лично или через связного передала их Мазаник, которая в это время еще находилась в своей квартире на Театральной улице, 48.

Этот связной был установлен в лице Георгия Куликова, 28.5.14 г.р., в задачу которого входило передача писем и пакетов Мазаник и Осиповой.

В дальнейшем его задача заключалась в том, чтобы разведывать для Осиповой настроения населения, немецких частей, месторасположения отдельных подразделений вермахта и разные важные события.

При этом ему содействовал некий Владимир Сибко, 17.11.12 г.р. Работая музыкантом в «немецком доме», он выполнял свои задания, заставляя знакомых официанток показывать ему письма от немецких солдат, выписывая из них отдельные номера полевых почт и другие важные подробности, а также всеми путями пытаясь заполучить сведения о немецких войсках. Оба были арестованы.

Свою деятельность они продолжали длительное время и передавали материалы Осиповой через Галину Липскую, 26.1.19 г.р.

Липская, пожалуй, знала о делах Осиповой и ее связных, однако ее разведывательная деятельность сводилась только к дальнейшей передаче материалов.

В связи с арестом Куликова и Сибко была раскрыта широко разветвленная и хорошо организованная разведывательная служба партизан и тех, кто стоял за ними.

Были выявлены важные следы, которые указывали на новое покушение и на других связников-разведчиков, которые будут, однако, преследованы в рамках особого процесса.

Что касается задержанного Куликова, то его следует рассматривать вместе с Марией Осиповой как лиц, вручивших Мазаник мину, предусмотренную для покушения на гауляйтера, так как было точно установлено, что, наряду со своей шпионской деятельностью, он часто бывал на квартире у Мазаник и постоянно приносил туда пакеты и почту.

У бывшего любовника Мазаник, Стефана Гиллера, была изъята годная к репродукции ее фотография.

Проводивший розыск Мазаник и ее родственников, а также Марии Осиповой и Тони не мог быть успешным, так как вышеназванные лица — А.В.] после

выполнения своего специального задания с помощью Осиповой были отправлены в Москву на самолете из ближайшей партизанской области.

Осипова использовала также в качестве связного Марию Дуброву, которая, без сомнения, как закоренелая коммунистка получала от нее задания.

Так, при заключительном обыске в ее квартире были обнаружены спрятанные между досок пакетики с пятью бумажными облатками, содержащими стрихнин. Химический анализ точно показал, что это был смертельно действующий яд.

Принимая во внимание тесную связь вышеуказанных лиц, можно почти с 100-процентной уверенностью сделать вывод, что в случае неудачи покушения с миной, вся семья Кубе должна была быть отравлена стрихнином. Количество изъятого яда хватило бы, чтобы отравить более 100 человек.

Далее, при помощи работавшей на кухне немецкого суда Ш., имелась возможность подмешать яд в отпусаемые блюда.

Оценка всех сторон дела показывает, что Мария Осипова — лицо, действующее по заданию Москвы и именно НКВД.

Непосредственная исполнительница — Елена Мазаник, как уже упоминалось, также имеет отношение к НКВД.

Сведения о жизни и обычаях семьи Кубе и другие важные происшествия, следствия рода работы Мазаник, легко передавались в Москву.

Дрозд и Дуброву необходимо рассматривать как закоренелых коммунистов.

Куликова и Сибко они использовали в качестве подвижных связных.

Находящиеся под арестом родственники Дрозда (жена и дочь) знали о преступной деятельности вышеуказанных лиц.

Липская — соучастница, однако она отклоняла всякую активную разведывательную деятельность.

Задержанный в ее квартире Леонид Етишко, 17.9.17 г.р., по расследованию, не имеет никакого отношения к делу. Он не имеет постоянного занятия, и поэтому вопрос стоит о его использовании на работах.

Так же необходимо поступить и с Липской. К арестованным, за исключением Липской и Етишко, я предлагаю применить острейшие средства государственной полиции.

Случай должен быть передан в IV отдел для дальнейшей обработки и использования.

Командир DS Pad SD Белоруссии распорядился распустить Большую специальную комиссию (GSK) к 29.9.43 г.

Бондорф, штурмбанфюрер СС и криминал-советник, руководитель Большой специальной комиссии».

Я лічу мэтазгодным адзначыць прапушчаных ва Указе Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 29 кастрычніка 1943 года людзей узнагародамі нашай краіны — Рэспублікі Беларусь. Гэта могуць быць мемарыяльныя дошкі, помнікі, назвы вуліц у новых мікраараёнах гарадоў. Трэба ушанаваць памяць патрыётаў-антыфашыстаў, напісаць кнігі, артыкулы пра іх подзвігі.

Гэты артыкул чытаў уначы пляменнік Мазанік. Пытаннўяў па тэксту ў яго не ўзнікла. Ён даведаўся шмат новага для сябе, што яму не расказвала бабка.

ЗМРОЧНАЯ ГАДАВІНА

ВЯЛІКІ ТЭРОР

Ігар КУЗНЯЦОЎ

Семдзсят пяць гадоў таму, па расхэнні вышэйшых партыйных органаў, у СССР разгарнулася чарговая крывавае «чыстка», якая доўжылася амаль два гады. У гістарычнай публіцыстыцы гэта рэпрэсіўная кампанія нярэдка называецца Вялікім Тэрорам.

Камуністычная дыктатура заўсёды — і да, і пасля 1937 года — суправаджалася палітычнымі рэпрэсіямі. Аднак менавіта Трыццаць Сёмы стаў у памяці людзей злавесным знакам сістэмы масавых забойстваў, якія арганізаваліся і праводзіліся дзяржаўнай уладай. На працягу 1937–1938 гадоў па палітычных абвінавачваннях у СССР было арыштавана больш за 5 мільёнаў чалавек, у тым ліку ў БССР больш за 600 тысяч.

Здэкі і забойствы насілі планавы характар. У 1920–1950 гады толькі ГУЛАГ паглынуў больш за 500 тысячых выхадцаў Беларусі. З улікам іншых катэгорый афіцыйна і неафіцыйна рэпрэсаваных гэта лічба перавышае 1,6 мільёна. Неймаверна: найбольш здольнае да творчай і прадуктыўнай працы насельніцтва вялікага еўрапейскага горада, параўнальнага з сённяшнім Мінскам, было кінутае ў апраметнае пекла ГУЛАГа.

У многіх выпадках рэпрэсіі насілі характар генацыду беларусаў. З самага пачатку ўтварэння БССР і да 1953 года ў Беларусі была знішчана амаль уся «даравальцкая» сьведомая, культурная, адукаваная інтэлігенцыя. Калі б не гэтыя страты, сёння ў нас была б зусім іншая краіна. Негатыўнае стаўленне ўладаў да нацыянальных каштоўнасцяў, на жаль, ператварылася ў тэндэнцыю, якая захоўваецца да гэтага часу.

Трыццаць Сёмы — гэта неверагодная жорсткасць прысудаў: больш за 3 мільёны расстраляных у СССР, у тым ліку больш за 250 тысяч — у БССР.

29 кастрычніка 1937 года — асабліва цяжкі і трагічны дзень у гісторыі беларускага народа. Толькі за адну ноч у Мінску сталінскія прычынкі расстралялі 107 выбітных прадстаўнікоў творчай і навукова-тэхнічнай інтэлігенцыі. Іх жонак, дзяцей і блізкіх сваякоў кинулі ў канцэнтрацыйныя лагеры. Знішчэнне інтэлектуальнай эліты нашай нацыі было праведзена і ў абласных гарадах.

Трыццаць Сёмы — гэта беспрэцэдэнтная планавасць рэпрэсіўных «спецоперацый». Уся кампанія была загадзя старанна прадуманая вышэйшым палітычным кіраўніцтвам СССР і праходзіла пад яго пастаянным кантролем. У сакрэтных загадах НКВС вызначаліся тэрміны правядзення асобных аперацый, групы і катэгорыі насельніцтва, якія падпадалі «чыстцы», а таксама «ліміты» — планавыя лічбы

арыштаў і расстраляў па кожным рэгіёне. Любыя змены, любыя «ініцыятывы знізу» павінны былі ўзгадняцца з Масквой і атрымліваць яе ўхвалу.

Рэпрэсіі грунтоўна закранулі, у прыватнасці, прадстаўнікоў новых беларускіх эліт — палітычнай, ваеннай, гаспадарчай. Расправа з людзьмі, імёны якіх былі вядомыя ўсёй краіне (менавіта пра іх у першую чаргу паведамлялі газеты) і ў лаяльнасці якіх не было ніякіх падстаў сумнявацца, павялічвала паніку і пагаршала масавы псіхоз. Пасля нарадзіўся нават міф пра тое, што Вялікі Тэрор быў падстаў быць накіраваны выключна супраць старых балшавікоў і партыйна-дзяржаўнага кіраўніцтва. Насамрэч, пераважная большасць арыштаваных і расстраляных — простыя савецкія грамадзяне, беспартыйныя і ні да якіх эліт не належалі.

Трыццаць Сёмы — гэта невядомыя сусветнай гісторыі маштабы фальсіфікацыі абвінавачванняў. У 1937–1938 гадах магчыма сьведомы арышту вызначалася, галоўным чынам, прыналежнасцю да якой-небудзь катэгорыі насельніцтва, паказанай у адным з «аператыўных загадаў» НКВС, ці сувязямі — службовымі, роднаснымі, сяброўскімі — з людзьмі, арыштаванымі раней. Фармуляванне індывідуальнай «віны» было клопам следчых. Таму сотням і сотням тысяч арыштаваных праўдліва ўраўняліся фантастычныя абвінавачванні ў «контррэвалюцыйных змовах», «шпіянажы», «падрыхтоўцы да тэрарыстычных актаў», «дыверсіях» і да т.п.

Трыццаць Сёмы — гэта адраджэнне ў ХХ стагоддзі нормаў сярэднявечнага інквізіцыйнага працэсу, з усёй яго традыцыйнай атрыбутыкай: заводнасцю (у пераважнай большасці выпадкаў), квазісудовай працэдурай, адсутнасцю абароны, фактычным аб'яднаннем у рамках аднаго ведамства роляў следчага, абвінаваўцы, судзі і ката. Зноў, як у часы інквізіцыі, галоўным доказам стала рытуальнае «прызнанне сваёй віны» самім падследным. Імкненне дамагчыся такога прызнання ў спалучэнні з адвольнасцю і фантастычнасцю абвінавачванняў прывялі да масавага ўжывання катаванняў; улетку 1937 года катаванні былі афіцыйна санкцыянаваныя і рэкамендаваныя як метады вядзення следства.

Трыццаць Сёмы — гэта надзвычайны і зачынены характар судаводства. Гэта таямніца, якая ахінула адпраўленне «права-

суддзя», гэта непранікальная сакрэтнасць вакол расстраляных палігонаў і месцаў пахаванняў пакараных. Гэта сістэматычная шматгадовая афіцыйная хлусня пра лёсы расстраляных: спачатку — пра міфічныя «лагеры без права перапіскі», затым — пра смерць, якая наступіла быццам бы ад хваробы, з указаннем фальшывых дат і месца смерці.

Трыццаць Сёмы — гэта кругавая парука, якой сталінскае кіраўніцтва імкнулася павязаць увесь народ. Па ўсёй краіне праходзілі сходы, на якіх людзей прымушалі бурна апладзіраваць публічнай хлусні пра выкрытых і абясшкоджаных «ворагаў народа». Дзяцей змушалі адракацца ад арыштаваных бацькоў, жонак — ад мужоў.

Гэта злавесная абрэвіятура «ЧСИР» — «чалец сямі здрадніка Радзімы», якая сама па сабе з'явілася прысудам да зняволення ў адмысловыя лагеры для дваццаці тысяч удоў, чые мужы былі пакараныя па расхэнні Ваеннай Калегіі Вярхоўнага суда. Гэта сотні тысяч «сірот Трыццаць Сёмага» — людзей з выкрадзеным дзяцінствам і паламаным юнацтвам.

Гэта канчатковая дэвальвацыя каштоўнасці чалавечага жыцця і свабоды. Гэта культ чэкізму, рамантызацыя гвалту, абагаўленне ідала дзяржавы. Гэта эпоха поўнага зрушэння ў народнай сьведомасці ўсіх прававых паняццяў.

Трыццаць Сёмы — гэта кругавая парука, якой сталінскае кіраўніцтва імкнулася павязаць увесь народ. Дзяцей змушалі адракацца ад арыштаваных бацькоў, жонак — ад мужоў

Нарэшце, Трыццаць Сёмы — гэта фантастычнае спалучэнне ваханаліі тэрору з нястрымнай прапагандысцкай кампаніяй, якая ўсхваляла самую дасканалую ў свеце савецкую дэмакратыю, самую дэмакратычную ў свеце савецкую Канстытуцыю, вялікія здзяйсненні і працоўныя подзвігі савецкага народа. Менавіта ў 1937 годзе канчаткова сфармавалася характэрная рыса савецкага грамадства — дзудумства, следства раздвойвання роляўнасці, навязанае прапагандай грамадскай і індывідуальнай сьведомасці.

І цяпер, праз семдзсят пяць гадоў, у стэрэатыпах грамадскага жыцця і дзяржаўнай палітыкі Беларусі выразна заўважаецца згубны ўплыў як самой катастрофы 1937–1938 гадоў, так і

ўсёй той сістэмы дзяржаўнага гвалту, знакам і квінтэсэнцыяй якога сталі гэтыя гады. Гэта катастрофа ўвайшла ў масавую і індывідуальную падсвядомасць, пакалечыла псіхалогію людзей, абвастрыла застарэлыя хваробы нашага менталітэту, атрыманыя ў спадчыну яшчэ ад Расійскай імперыі, спарадзіла новыя небяспечныя комплексы.

Непераадолены досвед Вялікага Тэрору — гэта:

- адчуванне мізэрнасці чалавечага жыцця і свабоды перад балванам улады;
- звычка да «кіраванага правадзіцтва», праваахоўныя органы, якія падпарадкоўваюць сваю дзейнасць не норме закона, а загадам начальства, — гэта відавочная спадчына Вялікага Тэрору;
- імітацыя дэмакратычнага працэсу пры адначасовым выхалощванні асноўных дэмакратычных інстытуцый і адкрытым грэбаванні правамі і свабодамі чалавечымі, парушэнні Канстытуцыі, што здзяйсняюцца пад акампапанентам клятву ў шчырай адданасці канстытуцыйнаму парадку;
- рэфлексарная непраязнасць сённяшняга бюракратычнага апарата да незалежнай грамадскай актыўнасці, бесперапынныя спробы паставіць яе пад жорсткі дзяржаўны кантроль;
- уваскрашэнне ў сучаснай беларускай палітыцы старой канцэпцыі «варожага асяроддзя», падазронасць і варожасць да ўсяго замежнага, істэрычны пошук «ворагаў» за мяжой і «пятай калоны» ўнутры краіны;
- інтэлектуальны канфармізм, боязь усялякай «іншасці», адсутнасць звычкі да свабоднага і незалежнага мыслення, схільнасць да хлусні;
- нястрымны цынізм — адваротны бок дзудумства, ваўчыная лагерная мараль («памры ты сёння, а я заўтра»), страта традыцыйных сямейных каштоўнасцяў;
- катастрофічная раз'яднанасць людзей, стагнасць, якая падмяніла калектывізм, востры дэфіцыт чалавечай салідарнасці.

Зразумела, сёння спадчына Вялікага Тэрору не ўвасабляецца і наўрад ці можа ўвасобіцца ў ранейшым маштабе — мы

ных рэпрэсіў, якія дзейнічаюць цяпер.

Неабходна зрабіць агульным здабыткам сучаснай гістарычнай ведае пра эпоху тэрору: стварыць нарэшце падручнікі гісторыі для школ і ВНУ, у якіх тэма палітычных рэпрэсіў (і ў прыватнасці, Вялікаму Тэрору) было б нададзена месца, якое адпавядае іх гістарычнаму значэнню.

Неабходны асветныя і культурныя праграмы, прысвечаныя гэтай тэме, на каналах тэлебачання неабходна дзяржаўная падтрымка для выдавецкіх праектаў па выпуску навуковай, асветнай, мемуарнай літаратуры, прысвечанай тэрору.

Неабходна стварыць агульнанацыянальны Музей гісторыі дзяржаўнага тэрору, які будзе адпавядаць па сваім статусе і ўзроўню маштабам трагедыі, і зрабіць яго метадычным і навуковым цэнтрам музейнай працы па гэтай тэме. Гісторыя тэрору і ГУЛАГа павінна быць прадстаўлена ва ўсіх гістарычных і краязнаўчых музеях краіны, так, як гэта робіцца, напрыклад, у дачыненні да іншай грандыёзнай гістарычнай трагедыі — Вялікай Айчыннай вайны.

Неабходна, нарэшце, узвесці ў Мінску агульнанацыянальны помнік агульным, які быў бы пастаўлены дзяржавай і ад імя дзяржавы. Такі помнік нам абяцаюць вось ужо 22 гады — самы час выканаць абяцанне. Але гэтага мала: трэба, каб помнікі ахвярам тэрору ўсталівалі па ўсёй краіне.

У краіне павінны з'явіцца памятныя знакі і мемарыяльныя дошкі, якія адзначалі б месцы, звязаныя з інфраструктурай тэрору: захавання будынку следчых і перасылных турмаў, палітэлітэратараў, упушчэння НКВС і інш.

Неабходна прыбраць з назваў вуліц і плошчаў, дый з назваў населеных пунктаў, імёны дзяржаўных дзеячаў — арганізатараў і актыўных удзельнікаў тэрору. Тапаніміка не можа больш заставацца зонай увекавечання памяці злачынцаў.

Неабходна дзяржаўная праграма падрыхтоўкі і выдання ва ўсіх абласцях Кнігі памяці ахвяр палітычных рэпрэсіў.

Тэрмінова неабходна распрацаваць і ажыццявіць агульнадзяржаўную ці нават міждзяржаўную праграму пошуку і мемарыялізацыі месцаў пахаванняў ахвяр тэрору. Гэта праблема не столькі адукацыйная і асветніцкая, колькі маральная. На тэрыторыі былога СССР, у тым ліку і БССР, — шматлікія сотні расстраляных равоў і брацкіх магіл, дзе таемна закопвалі пакараных, тысячы лагерных і спецпасаленых кімгольнікаў.

Усё гэта спрыяла б аднаўленню памяці пра адну з найбуйнейшых гуманітарных катастроф ХХ стагоддзя і дапамагло б выпрацаваць устойлівы імунітэт да таталітарных стэрэатыпаў.

У асэнсаванні Вялікага Тэрору і, шырэй, усяго досведу савецкай гісторыі, мае патрэбу не толькі Беларусь і не толькі краіны, якія ўваходзілі ў СССР ці ў склад «савецкай імперыі». У такім абмеркаванні маюць патрэбу ўсе краіны і народы, усё чалавецтва, бо падзеі Вялікага Тэрору наклалі адбітак не толькі на савецкую, але і на сусветную гісторыю. Курапаты, ГУЛАГ, Калыма, Трыццаць Сёмы — такія ж знакі ХХ стагоддзя, як Асвенцым і Хірасіма.

► КАНЦЭРТ

МУЗЫЧНЫ ДЫЯРЫУШ ВІКТАРА ШАЛКЕВІЧА

Анатоля МЯЛЫГУЙ

Прыхільнікаў творчасці барда Віктара Шалкевіча не спынілі ні дваццаціградусны мароз, ні тое, што яго канцэрт ладзіўся ў адным з самых аддаленых залаў — у ДOME культуры імя Н.Ф. Шарко ГА БелТГ.

Віктар Шалкевіч заўсёды рытуе для сваіх праграм нешта адметнае, такое, чаго нельга было пачуць ні ў мінулых праграмах артыста, ні на яго дысках.

Так здарылася і на гэтым канцэрте, які быў пабудаваны з трох частак, адна з якіх была прысвечана новым праектам барда, а таксама яго новым песням. Прэм’еры папярэднічала частка праграмы, складзеная з вядомых хітоў. З нарастаючым імпульсам гучалі такія шчырыя лірычныя споведзі барда, як песні «Такая доўгая зіма», «Месца», якую выканаўца прысвяціў роднай Гародні, «Маё каханне». Асабліва спадабалася слухачам вострастрычная «Песня пра Zorro». Акрамя актуальнага зместу, у песні выкарыстаны элементы музыкі

лаціна, што даволі ярка рафарбавала музычнае палатна канцэрта. У гэтым заслуга не толькі аўтара музыкі, але і суправаджаючых яго інструменталістаў, які стварылі непаўторную камерную атмасферу канцэрта: клавішніка Анатоля Кандыбы і гітарыста Дзяніса Брункевіча.

Канва канцэрта засведчыла, што ў творчасці Віктара Шалкевіча надышоў перыяд, калі аўтар звяртаецца да глыбокіх філасофскіх тэм, спрабуе знайсці

адказ на пытанні, якія ўвесь час узнікаюць у сувязі са змяненнямі ладу беларускага жыцця ў нашых неспрыяльных умовах. Гэтыя змены тычацца падачы старых і новых песень барда: Віктар адыходзіць ад гратэскай тэатралізацыі і імкнецца выявіць у песні схаваны псіхалагічны падтэкст, акцэнтаваць на рэчах, на якія раней не звярталася ўвага.

З асаблівым нецярпеннем чакалі слухачы абяцання Віктарам Шалкевічам новыя кампазіцыі. Выканаўца заінтрыгаваў усіх паведамленнем пра новы этап у сваёй музычнай кар’еры. Але перад тым прагучалі некалькі твораў, якія толькі падкрэслілі скіраванасць барда да камернасці і філасофскіх абагульненняў. Першая з іх — «Танга старога ўдаўца» — разглядае праблему старасці. Створана песня ад імя старога, як страціў родных і, у пешую чаргу, спадарожніцу свайго жыцця. Атрымалася шчыmlівая споведзь самотнага чалавека, які страціў сэнс існавання.

Каронная тэма Шалкевіча — сатырычны кампазіцыі, якія выклікаюць у слухача адно толькі ўсмішкі і жаданне сказаць: «Маска, маска, я вас ведаю!»

Таму слухачы не шкадавалі апладысменты, калі гучала музычная замалеўка «Вёска Пагост, калгас «Свабода», сатыра на тэму міжнародных дачыненняў «Эла і Венесуэла». Былі ў Шалкевіча ў запасе і новыя творы на рэлігійную тэматыку, кшталту «Балады пра святых», якія працягнулі апакрыфічную тэматыку песень і балад Шалкевіча. Такіх, як «Святы Мікалай», «Ціхі анёл», «Балада аб Збаўцы» і інш.

Віктар Шалкевіч завяршае працу над музычным кабарэ «Карчма «Забава» для аднаго з беларускіх тэатраў. Выявілася, што ў гэтых творах барда гарманічна спалучаюцца не толькі кабарэтовыя мелодыі, але блатны шансон, беларуска-польска-габрэйскі фальклор на заходнебеларускі лад. Пад неспіхаючыя апладысменты слухачоў прагучалі такія зонгі з новага кабарэ Шалкевіча, як загалёвая «Карчма Забава», «Песня камсамольцаў», а таксама гістарычная замалеўка з гарадзенскага жыцця «Голдвін і Мэйер едуць у Галівуд». Гэтыя творы выклікалі не толькі жытую зацікаўленасць слухачоў, але і іх жаданне хутчэй апынуцца на прэм’еры такога незвычайнага музычнага шоў, як кабарэ.

Як ужо не аднойчы адзначалася, канцэрты Шалкевіча — гэта своеасаблівы прыклад арганічнага спалучэння музыкі, спеваў і размоўнага жанру. І гэтым разам Віктар не адступаўся ад сваіх традыцый і асыпаў слухачоў перлінамі спантаннага гумару, разнамоўнымі выслоўямі, павучальнымі гісторыямі. Але гэтым разам бард выступіў у незвычайным амплуа — чытальнікам сваіх апавяданняў з яшчэ неапублікаванай кнігі «Мястэчка G. і вакол іх». Вельмі дарэчы прагучала ў выкананні аўтара апавяданне «Федар Мікалаевіч і сабакі», якое пераклочыла ўвагу трохі стомленых слухачоў з музыкі да літаратуры. Зрэшты, большасць тэкстаў Шалкевіча — гэта высакаякасная паэзія, а яго кнігі, сярод якіх прыхільнікі, безумоўна, вылучаць і яго дэбютнае выданне «Requiem па непатрэбных рэчах», — захапляльнае і змястоўнае чытанне. Так і здарылася і з апавяданнем, якое прагучалі на гэтым канцэрте ва ўнісон з ужо вядомымі хітамі барда. Ад гэтага слухачы больш востра ўспрымалі чорны гумар «Цынічнага танга кастрацыя», гратэск і сатыру песні «Жлобская нацыя», спілін па страчаным часе ў «Сумнай песні пра змарнаванае лета», адчулі любоў да беларускай правінцыі ў шчыmlівай «Песні пра Валожын».

► АБ’ЯВА

ПАЭТЫЧНЫ ФЕСТИВАЛЬ ПАМ’ЯЦІ МІХАСЯ СТРАЛЬЦОВА

«Толькі паэт ці святы можа паліваць асфальт і ўпэўнена чакаць, што лілей ўзнагародзяць яго за працу». Уільям Сомерсет М’оэм

25–26 лютага ў Мінску адбудзецца міжнародны паэтычны фестываль

«ВЕРШЫ НА АСФАЛЬЦЕ»,

прысвечаны 75-годдзю Міхася Стральцова

Арганізатары: Беларускі ПЭН-Цэнтр, Саюз беларускіх пісьменнікаў, Шведскі саюз пісьменнікаў, Інстытут Гётэ ў Мінску.

У межах фестывалю: згадкі і чытанне Міхася Стральцова, выступы беларускіх і замежных паэтаў, чытанні паэтаў-перакладчыкаў, паэтычны слэм.

Удзельнікі: Солья Крапу (Фінляндыя/Швецыя), Дмытро Лазуткін (Украіна), Петэр Мільчак (Славакія), Мары Сілкеберг (Швецыя), Любоў Турбіна (Расія), Алесь Аркуш (Полацак/Беласток), Сяргей Балахонаў (Гомель), Дзмітрый Дзмітрыеў (Магілёў), Дар’я Ліс (Залессе), Тацяна Нядбай (Варшава), Сяргей Прылуцкі (Кіеў), Андрэй Адамовіч, Валянцін Акудовіч, Маргарыта Аляшкевіч, Міхал Анемпадыстаў, Ігар Бабкоў, Раіса Баравікова, Лявон Баршчэўскі, Алесь Башарымава, Генадзь Бураўкін, Вера Бурлак, Ася Волкава, Леанід Галубовіч, Адам Глобус, Аксана Данільчык, Леанід Дранько-Майсюк, Галіна Дубянецкая, Віктар Жыбуль, Каця Зыкава, Анатоля Івашчанка, Югася Каляда, Зміцер Колас, Ігар Кулікоў, Валерыя (Валярына) Кустава, Уладзь Лянкевіч, Кацярына Маціеўская, Алена Пятровіч, Барыс Пятровіч, Алесь Разанаў, Людміла Рублеўская, Антон Рудак, Віталь Рыжкоў, Міхась Скобла, Віктар Слінко, Аксана Спрычанч, Анка Упала, Юлія Цімафеева, Вольга Чайкоўская (Мінск).

Праграма фестывалю:

25 лютага, субота: 15.00–18.00 — згадкі Міхася Стральцова, чытанні беларускіх і замежных паэтаў — канферэнц-зала Інстытута Гётэ (вул. Веры Харужай, 25/3); **19.00–22.00** — жаночы слэм — Галерэя У (пр. Незалежнасці, 37А)

26 лютага, нядзеля: 15.00–18.00 — чытанні беларускіх і замежных паэтаў, чытанні паэтаў-перакладчыкаў — канферэнц-зала Інстытута Гётэ (вул. Веры Харужай, 25/3).

▼ УВАГА

АГУЛЬНАНАЦЫЯНАЛЬНАЯ ДЫКТОЎКА

Таварыства беларускай мовы імя Францыска Скарыны запрашаем усіх жадаючых прыняць удзел у 5-й Агульнанацыянальнай дыктоўцы, першы этап якой прымеркаваны да Міжнароднага дня роднай мовы і адбудзецца 21 лютага. Прапануем наступны тэкст для чытання на дыктоўцы.

РОДНАЯ МОВА

Максім ТАНК

З легендаў і казак былых пакаленняў,
З калосся цяжкаго жытоў і пшаніцы,
З сузор’яў і сонечных цёплых праменьняў,
З грывачага ззяння бурлівых крыніц,
З птушынага шчэбету, шуму дубровы,
І з гора, і з радасці, і з усяго
Таго, што лягло назаўсёды ў аснову
Святыні народа, бяссмерця яго, —
Ты выткана, дзіўная родная мова.
Няма на зямлі таго шчасця і гора,
Якога б ты нам перадаць не магла.
Няма такіх нетраў, глыбокага мора
І гор, праз якія б ты не правяла
Мяне на радзіму, туды, дзе сягоння
Стайць акрываўлены вораг з пятлёй
Над спаленай хатай, над родным загонам,
Над будучыняй і песняй маёй —
Над тым, што было і што век будзе вольным.
Народ пранясце цябе, родная мова,
Святлом незгасальным у сэрцы сваім
Праз цемру і годы змаганняў суровых.
Калі ж атадзе і развеецца дым

І нівы васкросыня закаласяцца, —
Ізноў праішчы ты вясновым дажджом,
Ізноў завініш ты у кожнай у хаце,
Цымбалам дасі іх сарэбраны гром
І вусны расквеціш усмішкай дзіцяці.

1943 г.

ЛІСТ У РЭДАКЦЫЮ

(замест прамовы на святкаванні дваццацігадовага юбілею ў Беларускім дзяржаўным тэатры 23 чэрвеня 1925 года)

Беларусь на сваім доўгім веку нямала чаго перажыла. Не раз і не два была арэнай крываваых змаганняў Захаду і Усходу за панаванне над падняволенымі народамі. Паншчыну перанесла на сваіх працавітых плячах. Але Беларусь яшчэ і іншую адыгрывала ў гісторыі ролю: праз яе абшары і народ ішлі калісьці, у той час вялікія і агульнападскія, ідэалы навукі і ведаў...

Калі ж прыгледзімся ў сучасныя з’явы, то доля Беларусі тая самая, толькі на іншы манер: праз яе абшары і народ ізноў ідуць... вялікія агульначалавечыя ідэі... І, разумеюцца, мусіць прыйсці той час, калі Беларусь будзе зноў арэнай вялікіх змаганняў. Трэба толькі цвёрда верыць, што верх возьме праўда, бо на свеце больш працоўных сумленых рук, як тых несумленых, што няволі сеюць.

Але што ні тварылася б на свеце, беларуская думка аб нацыянальнай і сацыяльнай волі як жыла, жыве, так і жыць будзе. Наша беларускае настаўніцтва, выхаванне і загартаванне, павінна і будзе сеяць гэтыя думкі сярод нашых дзяцей.

На змену старым барацьбітам за волю і долю людзей ідзе новая беларуская змена, ідзе наша моладзь, наш бунтарскі маладняк. Дык няхай жа жыве беларуская бунтарская песня змагання, вызвалення і свабоды!

(Паводле Янкі Купалы)

Новы ЧасАгульнапалітычная
штотыднёвая газета
Выдаецца з сакавіка 2002 г.Галоўны рэдактар
Кароль Аляксей СцяпанавічЗарэгістравана Міністэрствам інфармацыі РБ. Пасведчанне
аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 206 ад 20 ліпеня 2009.**ЗАСНАВАЛЬНІК:** Мінская гарадская арганізацыя
ГА ТБМ імя Ф.Скарыны. Адрас: 220005, г. Мінск,
вул. Румянцова, 13. Тэл.: (+375 17) 284 85 11.**ВЫДАВЕЦ:** Праivatнае выдавецкае ўнітарнае прадпры-
емства «Час навінаў». Пасведчанне №64 ад 12.01.2007 г.**АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАЎЦА:**220113, г. Мінск, вул. Мележа, 1–1234.
Тэл.: (+375 29) 651 21 12, (+375 17) 268 52 81.
novychas@gmail.com; www.novychas.org**НАДРУКАВАНА** ў друкарні УП «Плутас-Маркет».
г. Мінск, вул. Халмагорская, 59 А.

Замова № 154

Падпісана да друку 17.02.2012. 8.00.

Наклад 7000 асобнікаў. Кошт свабодны.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы
пазіцыі аўтараў.Пры выкарыстанні матэрыялаў газеты спасылка на «Новы Час»
абавязковая.Рукапісы рэдакцыя не вяртае і не рэцэнзуе мастацкія творы.
Чытацкая пошта публікацыя па вольнаму меркаванню.